Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 237 (7. 326) 1990 йил 15 октябрь, душанба Баҳоси 3 тийин

ПАХТАМИЗ 4.500.000 ТОННАДАН ОШДИ

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 9 октябрь қарори

МАМЛАКАТДАГИ АҲВОЛ ВА ИҚТИСОДИЁТНИ БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИГА ЎТКАЗИШ БОРАСИДА КПССнинг ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакатдаги аҳволни ва иқтисодиётни бозор муносабатларига ўтказиш борасида партиянинг вазифаларини кўриб чиқиб, мана шу ҳаётий муҳим масала юзасидан ўз фикрларини партия комитетларига, партия ташкилотларига, мамлакатнинг барча коммунистларига маълум қилиш зарур, деб ҳисоблайди.

1. Жамиятда чуқур сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар авж олиб кетди. Кенг демократия жараёни давом этмоқда.

Бироқ янги, илғор усулларни қарор топшириш сиёсий ва иқтисодий инқироз чуқурлашиб бораётган мураккаб шароитда амалга оширилмоқда. Хўжалик алоқалари барбод бўлишининг занжирсимон жараёни давом этмоқда, ишлаб чиқариш, миллий даромад ҳажми камаймоқда. Мамлакатда тақчиллик ҳукм сурмоқда, чайқовчилик кучаймоқда, нарх-наво кўтарилиб бормоқда. Миллатлараро низолар ва можароларнинг ўчоқлари ўчмаяпти, жиноятчилик кўпайди. Ваҳшийлик ҳаракатлари кўпайиб бормоқда, Советларга қарши ва миллатчилик машмашалари тўлқинида Лениннинг ҳайкаллари ағдариб ташланмоқда, совет жангчиларининг қабрлари оёқ ости қилинмоқда. Коммунистларни бадном ва қувғин қилиш кучаймоқда. Пленум бундай хатти-ҳаракатларнинг кескин пайини қирқишни ва давлатнинг тегишли ҳужжатлари қабул қилинишини қаттиқ талаб қилади.

Пленум қатнашчилари коммунизмга қарши, миллатчи, айирмачи кучларнинг КПССни сиёсий турмушдан қисиб чиқариш, уни қонундан ташқари қилиб қўйиш йўлидаги уринишларга қарши норозилик билдирадилар.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, Котибияти, партия комитетлари давлатни ва жамиятни инсонпарварлаштириш ва демократиялаш мақсадларига ёт бўлган бундай кирдикорларга ўз вақтида муносиб баҳо ва зарба беришлари, коммунизмга қарши кайфиятлар билан, ҳаддидан ошган кучларнинг бузғунчилик хатти-ҳаракатлари билан курашни кучайтиришлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми сиёсий партиялар ҳақида Литвада қабул этилган Қонунни СССРнинг қонунларига ва инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро ҳужжатларга зид бўлган ғайридемократик қонун деб билади.

2. Сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий вазиятни нормаллаштириш, КПСС XXVIII съездининг сиёсий йўлини ўтказишда лоқайдликни ва иккиланишларни бартараф этиш — ўтиш даврида партиянинг, ҳар бир бошланғич ташкилотнинг биринчи галдаги вазифасидир.

Ҳар бир коммунист партия ғояларини, Октябрь ғояларини дадил ва принципиал ҳимоя қилиши, социалистик олий мақсадларни, умумбашарий қадриятларни қатъият билан қўриқлаши керак.

Мамлакатнинг барча чинакам демократик кучлари ҳамкорлиги ва ўзаро баҳамжиҳатлиги асосидагина аҳволни яхшилик сари ўзгартириш мумкинлигини Пленум алоҳида таъкидлайди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми барча ижтимоий ҳаракатларга, Ватанимизнинг ҳозирги куни ва келажагини азиз билувчи барча кишиларга мурожаат этиб, инсоний ва миллий тотувлик йўлида ўз куч-ғайратларини жипслаштиришга чақиради.

3. КПСС Марказий Комитети социалистик йўл доирасида, аввало одамларнинг турмушини яхшилаш, уларнинг ташаббуси ва амалий фаоллигига тўла эрк берилишини таъминлаш, юксак самарали меҳнат қилишга қизиқтирадиган пухта ва равшан омиллар ҳамда далил-исботларни яратиш бозор иқтисодиётига ўтишнинг асосий моҳияти деб билади.

Марказий Комитет Пленуми СССР Олий Кенгашининг мамлакат иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий турмушини барқарорлаштириш тадбирлари, Президентга қўшимча ваколатлар бериш тўғрисидаги қарорларини қўллаб-қувватлайди.

Яқин вақт ичида истеъмол бозоридаги аҳволни ўзгартириш, энг зарур моллар тақчиллигини бартараф қилиш — энг муҳим вазифадир. Халқ депутатлари Советларида, ижроия ҳокимияти идораларида ишлаб турган коммунистлар аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш, етиштирилган ҳосилни тўла-тўкис йиғиштириб олишда амалий ёрдам бериш, транспортда, савдода тартиб ўрнатиш соҳасида зудлик билан чора-тадбирлар кўрилишини жадаллаштиришлари керак. КПСС Марказий Комитети хўжасизлик ва суиистеъмоллар учун барча лавозимдаги раҳбарларга нисбатан талабчанликни кучайтириш тарафдоридир. Пленум депутат коммунистларни халқ депутатлари Советларида КПССнинг сиёсий йўлини фаол ўтказишга, шу мақсадда партиянинг қонун қабул этиш ташаббуси билан чиқиш ҳуқуқидан самаралироқ фойдаланишга чақиради.

КПСС Марказий Комитетининг Котибиятига КПСС Марказий Комитетининг доимий комиссиялари билан бирга мамлакатдаги ишларнинг аҳволини тезроқ барқарорлаштириш мақсадида коммунистларнинг, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ҳамда тарғиботчилик иши учун тавсиялар ишлаб чиқадиган ишчи гуруҳлар тузиш топширилсин.

КПСС Марказий Комитети хўжалик алоқаларини давом эттириш, шартномавий интизомга риоя этиш, бюджетнинг тақчиллигини бартараф этиш, пул муомаласини мустаҳкамлаш юзасидан ҳукумат идораларининг самарали ишлашларини талаб қилади. 1991 йилги режа ва бюджет энг ўткир иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этишга бўйсундирилиши керак.

КПСС Марказий Комитетининг Ижтимоий-иқтисодий сиёсат доимий комиссиясига СССР Олий Кенгашига белгиланган тартибда таклифлар киритиш учун мамлакатнинг 1991 йилги режаси ва бюджети лойиҳаларини ўрганиб чиқиш топширилсин.

КПСС Марказий Комитети ҳукуматни чайқовчиликка, ошиб бораётган жиноятчиликка, ҳаддидан ошганларнинг хатти-ҳаракатларига қарши курашиш юзасидан кескин чоралар кўришга чақиради.

4. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мулкчилик шаклларининг хилма-хиллиги, кўп укладли иқтисодиёт, бозорга кўмаклашувчи соҳаларни шакллантириш тарафдоридир.

КПСС Марказий Комитети корхоналарни давлат ихтиёридан чиқаришнинг хилма-хил шаклларини қўллаб-қувватлаш билан бирга мулкчиликнинг жамоа шакллари устунлиги тарафдоридир.

Колхозларни, совхозларни, деҳқон ва шахсий хўжаликларни, кооперативлар ва уюшмаларни ривожлантириш учун тенг иқтисодий шароит яратиб қўйилиши лозим. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ерни хусусий мулк қилиб бериш ёки сотиш ғоясини қўллаб-қувватламайди.

5. Бозор муносабатларига ўтишнинг ижтимоий қиммати — принципиал масаладир. Пленум бозорга ўтишнинг барча иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий оқибатларини ҳар томонлама салмоқлаб ва чамалаб кўришни, мана шу бурилиш даври учун муқаррар бўлган қийинчиликларни имкони борича камайтиришни бениҳоя муҳим вазифа деб ҳисоблайди.

КПСС Марказий Комитети халқ депутатлари Советларининг, ҳукумат ва жойлардаги ижрочи ҳокимият идораларининг аҳолини иш билан тўла-тўкис таъминлашга, ишсизликнинг олдини олишнинг, ходимларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва ишга жойлаштиришнинг ягона давлат системасини барпо этишга қаратилган энг зарур чора-тадбирларини кўришларини талаб қилади. Жамият турмушида аёлларнинг аҳамиятини эътиборга олиб, уларни ижтимоий ҳимоялашнинг аниқ ва тушунарли кафолатлари яратиб қўйилиши керак. Аҳолининг кам даромадли табақаларини, айниқса пенсионерлар, ногиронлар, ёшлар, кўп болали оилаларни қўллаб-қувватлаш зарур. Айниқса энг зарур молларнинг нархларини давлат йўли билан тартибга солиш чоралари, пулнинг қадрсизланишидан ҳимоя қиладиган тадбирлар зарур. Бу соҳада партия ташкилотлари ўз куч-ғайратларини касаба уюшмалари билан, бошқа жамоат тузилмалари билан бирлаштиришлари лозим.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Ижтимоий-иқтисодий сиёсат, Хотин-қизлар ва оила масалалари, Ёшлар сиёсати комиссияларига тегишли қонун чиқариш ташаббуслари хусусидаги таклифларни ишлаб чиқишни топширади.

Партия маданиятнинг, маънавий турмуш бошқа соҳаларининг тижоратлашувига, илм-фан, таълим, маданият учун ажратиладиган маблағларнинг қисқартирилишига қарши чиқади.

6. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакат халқларининг мустақилликка ва ўз тақдирини ўзи белгилашга бўлган интилишини қўллаб-қувватлаш билан бирга мустақил давлатларнинг ягона иттифоқининг қатъий тарафдоридир, миллий-шовинистик ва айирмачилик ҳаракатларини мутлақо қоралайди, бу ҳаракатлар миллатлараро можароларни кучайтиради ва иқтисодиётдаги оғир аҳволни ёмонлаштиради, давлатимизни барбод қилади.

Мана шундай шароитда янги Иттифоқ шартномаси асосларини ишлаб чиқиш ва уни келишиб олиш ишини пайсалга солиш жуда таҳликали оқибатларга олиб бориши мумкин.

Марказий Комитет Пленуми сифат жиҳатдан янги Иттифоқнинг ҳаётий муҳим негизи сифатида ягона Иттифоқ бозорини шакллантиришга жуда катта аҳамият беради. Мустақил жумҳуриятлар Иттифоқ билан бир қаторда бозор муносабатларини давлат йўли билан тартибга соладиган тенг ҳуқуқий субъектлар бўлишлари керак.

Пленум ягона умумиттифоқ пул, банк ва божхона системаси, келишиб олинган нарх белгилаш ва солиқ сиёсати тарафдоридир. Иттифоқнинг мудофаа қобилиятини, ташқи сиёсатини, давлат хавфсизлигини таъминлаш, энергетика, транспорт, экология муаммоларини комплекс ривожлантириш, илм-фан, таълим ва маданиятни ривожлантиришни мувофиқлаштириб туриш учун Иттифоқ маркази зарурдир.

7. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми партия комитетларини ва коммунистларни бозор муносабатларини амалий равишда ривожлантиришга фаол кўмаклашишга, бозор мамлакат ва жамиятни инқироздан олиб чиқиш йўли, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш, ходимларнинг ишлаб чиқариш воситаларидан сунъий бегоналашувини тугатиш имкони эканини оммага изчиллик билан тушунтириб беришга чақиради.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига, Котибиятига, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетларига, жумҳурият, ўлка ва вилоят партия комитетларига, барча партия ташкилотларига партия ўқув юртларидаги, партия тарғиботи ва ахборот воситаларидаги иқтисодий ўқишни ташкил этишни ва унинг мазмунини қайта қуришни топширади.

Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитетининг Мафкура комиссиясига бозор муносабатлари масалаларига оид партиявий тарғибот ва оммавий-сиёсий ишни ахборот билан таъминлаш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга оширишни топширади. Бозор иқтисодиётига оид материаллар тайёрланиб, даврий матбуотда эълон қилинсин, оммавий китобхон учун алоҳида рисолалар тарзида чиқарилсин. Жойлардаги тарғиботда ёрдам бериш учун олимлар ва амалиётчи ходимлар орасидан малакали мутахассислар юборилсин.

8. КПСС Марказий Комитетининг бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янгилаш комиссиясига партиялилар оммасининг тўла ҳокимияти энг асосий шарти сифатида бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилсин. Иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетлари, жумҳурият, ўлка, вилоят, округ, шаҳар, район партия комитетлари ўзларининг амалий ишида, янги иқтисодий муносабатларни ва хўжалик юритиш усулларини қарор топтиришда коммунистларнинг амалий ташаббускорлигига таянсинлар, бу ишда олимлар ва мутахассислар билан фаол ҳамкорлик қилсинлар, партиянинг ақлу зиё имкониятларидан тўла-тўкис фойдалансинлар.

Пленум КПССнинг бошланғич ташкилотларига нисбатан ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни, баъзи корхоналарда парткомларнинг фаолияти тақиқлаб қўйилишини қоралайди. КПСС Марказий Комитети совет қонунларининг бутун кучидан фойдаланиб, коммунистларни, партия фаолларини қатъият билан ҳимоя қилади.

9. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми оммавий ахборот воситаларига мурожаат қилиб, КПССнинг бозор иқтисодиётига ўтиш соҳасидаги сиёсатини холисона ва ҳалол ёритишга, жамиятда инсоний ва миллий иноқлик муҳитини, бунёдкорлик меҳнатига камарбасталикни, интизом ва тартибни вужудга келтиришга чақиради. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига, Котибиятига партия матбуотини қўллаб-қувватлаш ва мустаҳкамлаш тадбирларини кўриб чиқиш топширилсин.

Пленум ижтимоий-сиёсий ташкилотларнинг мулкка эга бўлиш, молиявий-хўжалик фаолият ҳуқуқини сўзсиз қўллаб-қувватлайди ва КПССнинг мулкига ҳар қандай тажовузларни рад қилади.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакат коммунистларини, барча фуқароларини КПСС XXVIII съезди ишлаб чиққан социалистик йўл, байналмилалчилик, демократия ва инсонпарварлик ғоялари теварагида жипслашишга чақиради.

ДУНЁДА ЭНГ ОБРЎЛИ

● ЎЗБЕКИСТОН халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бир неча кун мобайнида дунёдаги энг обрўли ҳисобланган Японияниңг «Сумитомо» корпорацияси кўргазмасини намойиш этди. Жаҳоннинг 144 мамлакатида доимий ваколатхонаси бўлган бу корпорациянинг дунёнинг 48 хорижий мамлакатида филиали бор. Бизнинг мамлакатимиз билан олиб бораётган савдо-сотиқ ҳажми бир йилда ўрта ҳисобда 700 миллион долларни ташкил этади.

«Сумитомо» 11 йилдан бери жумҳуриятимиз билан савдо ишларини олиб бормоқда. Ана шу йиллар давомида улар 500 миллион долларга 400 минг тонна пахта толасини сотиб олишди. Жумҳуриятимиз эса японияликлар ёрдамида қишлоқ хўжалиги, турли саноат учун янги техникалар харид қилди.

Кўргазмада «Тоёто» автобусидан тортиб деҳқончилик учун зарур бўлган—экадиган, суғорадиган техникалар, мева ташийдиган машиналар, турли хил кранлар, бульдозер ва митти экскаваторлар ўрин олган. Бундан ташқари телевизор ва видеотехникалар намойиш этилди. Кўргазма ҳамшаҳарларимизда катта таассурот қолдирди.

Таркибий қайта тузилиш шароитларида иқтисодий беллашувнинг самарадорлиги — темирйўлчиларнинг тармоқ илғор тажриба мактабида бўлиб ўтган машғулотларнинг мавзуи ана шундай бўлди. Унда мамлакатимиз кўпгина меҳнат жамоаларининг вакиллари иштирок этишди. Машғулот қатнашчилари амалий беллашувларнинг шакллари, уни ривожантириш йўллари борасидаги ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар, ушбу муаммо Ўрта Осиё темир йўлида қандай ҳал этилаётгани билан танишдилар.

СУРАТДА: машғулот қатнашчилар тармоқ илғор тажриба мактабида Тошкент болалар темир йўли тўгараги қатнашчилари ясаган экспонатлар билан танишишмоқда.

Р. Шамсутдинов (ЎзТАГ) сурати.

ХОРИЖГА... ИШЛАШ ВА ЎҚИШ УЧУН

● ИСТЕЪДОДЛИ ёшларни қўлловчи Улуғбек номли жамғарма билан Ўзбекистон ёш олимлари ва мутахассислари уюшмаси хорижий дорилфунунлар ва илмий марказларда ўқиш ва иш ўрганиш учун истеъдодли ёшлар гуруҳларини тузишга киришди. Жумладан, халқаро ва ўқув алоқалари (Айрекс) шўбаси билан биргаликда шу йилнинг октябрь—ноябрь ойларида туркум лекция-маслаҳатлашувлар ўтказиш тўғрисида битимга эришилди. Бундай маслаҳатлашувлар чоғида АҚШ дорилфунунлари ва илмий марказларида аспирантурага кириш ёки иш ўрганиш учун даъвогарлар аниқланади.

Шундан сўнг номзодлар инглиз тилидан дастлабки имтиҳон топширадилар, махсус система бўйича синовдан ўтадилар. Танлаб олинган ёшларга «Айрекс» ва Улуғбек номли жамғарма моддий ёрдам беради.

Лекциялар ва имтиҳонларда қатнашиш учун 20 октябргача жамғарманинг Тошкент уй-жой ижтимоий банкидаги 004700008-ҳисоб дафтарчасига йигирма беш сўм ўтказиш зарур. Тошкент уй-жой ижтимоий банкининг коди 73427. Бадал ҳақини жўнатган ёшлар таклифномалар ва анкеталар олишади. Саралаб олинган ёшлар 1992 йилдан Америка Қўшма Штатларининг дорилфунунлари ва илмий марказларида тижорат ва менежмент докторларини тайёрлаш дастурига мувофиқ таълим оладилар, шунингдек танланган мутахассислик бўйича иш ўрганадилар.

БИР ДАҚИҚАДА АНИҚЛАНАДИ

● ТОШКЕНТ тўқимачилик ва енгил саноат институтида ишлаб чиқилган фотометрик қурилма ёрдамида пахта толасининг сифатини бир дақиқа ичида аниқлаш мумкин. Илгари завод лабораториясида бу ишни бажариш учун қарийб бир соат кетарди.

Янги қурилма пахта толасидаги барча нуқсонларни тезда топиб, у йигирув ва бошқа қайта ишлаш корхоналарининг талабларига мос келиш ёки келмаслигини аниқлайди. Қурилма ўта сезгирлиги ва жуда аниқ ўлчаши билан ажралиб туради. Янгилик Хўжайли йигирув фабрикасида жорий этилди. Атиги битта шундай қурилмадан фойдаланиш йилига йигирма минг сўмдан кўпроқ пулни тежаш имконини беради.

ЙЎЛ КЎРСАТКИЧЛАРИ ХАРИТАСИ

● СЕРҚУЁШ жумҳуриятимизга келиб гўзал диёримизнинг диққатга сазовор жойлари билан қизиқиб танишаётган чет эллик саёҳатчиларга фойдали адабиётлар сифатида туристик кичик жадвал кўринишдаги қатор нашрлар тақдим этилмоқда. Эндиликда меҳмонлар Ўзбекистонимизнинг қадимий кўҳна шаҳарлари бўйича тузилган жажжи хариталарга ҳам эга бўладилар.

Босма усулида чиқарилаётган бу хил қизиқарли нашрларни Тошкент картография фабрикаси мутахассислари тайёрлашга киришдилар. Бой ахборот маълумотларини берувчи бундай картографик йўл кўрсаткичлар яқин орада кўп нусхада чоп этилади.

Кейинчалик бу хил туристик нашрлар маълум бир туркумни ташкил этади.

Футбол

МЕЗБОНЛАР ҒАЛАБАСИ

● КЕЧА биринчи лига командалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказишди. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Ставрополда «Динамо» футболчиларининг меҳмони бўлди. Биринчи бўлимда ҳар иккала команда дарвозани ишғол қилишга қанчалик уринишмасин, ҳисоб очилмади. Майдон эгалари меҳмонларга нисбатан уюшқоқлик билан ўйнаб, Яновский қўриқлаб турган дарвозани фақат иккинчи бўлимда бир маротаба ишғол қилишга муваффақ бўлишди. «Пахтакор»нинг моҳир ҳужумчиси Шквирин бу учрашувда ҳам маҳорат кўрсатиб ўйнаган бўлсада унинг тепган тўпи бир неча бор дарвоза тўсинига тегиб қайтди. Оганесяннинг «Динамо» дарвозасини уч метрдан тўғри нишонга ололмаганлиги футбол мухлисларини ранжитди. Тошкентликлар ҳисобни тенглаштиришга ҳар қанча уринишмасин, барибир бунинг уддасидан чиқиша олмади. «Пахтакор» бу ўйинда ютқазган бўлсада ҳамон пешқадамлар сафида бормоқда.

Тошкент шаҳар Кенгашида

Жиноятчиликка қарши ҳаммамиз бир тан бўлайлик

ТОШКЕНТ шаҳар партия комитети ва Тошкент шаҳар Кенгашининг ташаббуси билан ўтказилган кенгашда шаҳарда жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси шаҳар партия комитетининг биринчи котиби А. И. Фозилбеков кенгашни олиб борди. Кенгашда Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Шоабдураҳимов, район Кенгашларининг ва район Кенгашлари ижроия комитетларининг раислари, район партия комитетларининг биринчи котиблари, шаҳар ва районлар ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг раҳбарлари, турли хизматлар ва ташкилотларнинг, маҳалла комитетлари кенгашларининг вакиллари иштирок этдилар.

Кенгаш қатнашчилари шаҳардаги оператив вазият тўғрисидаги ўз фикрларини билдирдилар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг жамоатчилик билан ва ўзаро ҳамкорлиги бўш эканлигини, жиноятларнинг олдини олиш, айниқса балоғатга етмаган ёшлар ўртасида жиноятларнинг олдини олиш бўйича жамоатчилик уюшмаларининг фаолиятсизлигини таъкидладилар. Милиция, суд ва прокуратура фаолиятини яхшилаш юзасидан, совет, партия органлари ва жамоатчилик уюшмаларининг Тошкентдаги вазиятни барқарорлаштириш, унда етарли тартиб ўрнатиш борасидаги бир қатор таклифлар айтилди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазири В. М. Камолов кенгаш қатнашчилари ҳузурида сўзга чиқди.

⊙Кенгаш тўғрисидаги ҳисобот рўзномада ёритилади.

«Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг маҳсулотларига бўлган талаб йил сайин ошиб бормоқда. Бунинг боиси бор албатта. Чунки корхона жамоаси ишлаб чиқараётган маҳсулотлари сифатига алоҳида эътибор бериб келишади. Диққатингизга ҳавола этилаётган ушбу суратда бирлашма директорининг ўринбосари Мамлакат Муротова (ўртада) бир гуруҳ тикувчилар томонидан тайёрланган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

Т. Каримов сурати.

Миллатлараро муносабатлар муаммолари

ТОТУВЛИКДАН АФЗАЛРОҚ ЙЎЛ ЙЎҚ

●Яқин-яқингача одамлар нима муҳим — иқтисодий танглиқдан чиқишми ёки миллий низоларни бартараф этишми, деган саволга турлича жавоб беришарди. Бугун эса фикрлар бир ердан чиқаяпти — миллий тотувлик ҳаводек зарур, акс ҳолда истиқболга мўлжалланган барча режалар ва умидларнинг маъноси қолмайди.

Қанчалик қийин бўлмасин, иқтисодий тангликнинг боши берк кўчасидан чиқиш йўлларини олдиндан аниқлаш ва режалаштириб олиш мумкин. Ҳозир мамлакат президенти раҳбарлигида шундай қилинмоқда.

Лекин миллий тотувлик қачон бўлади — эртагами, бир йилдан кейинми ёки икки йил ўтгандан кейинми? Бунинг учун нималар қилиш керак?

Ҳозирги шароитда камдан-кам одам бу саволга жавоб беришга уриниб кўрган бўлур эди.

Биз миллатлараро муаммолар бўйича мутахассис — фалсафа фанлари доктори С. Саидқосимовга мурожаат этиб, «Тошкент оқшоми» муштарийлари билан ана шу борадаги ўз фикрларини ўртоқлашишни илтимос қилдик.

МАМЛАКАТИМИЗ минтақаларида бугун юзага келган вазиятнинг мураккаблигини «Ольстердагидан ҳам хунук воқеалар», «Янги ва абадий Ливан» қабилидаги матбуотда кўзга ташланаётган таққослашлар, Болқондаги ҳодисаларга ўхшатишлар акс эттирмоқда... Бундай фикрларнинг бир ёқламалиги хусусида баҳслашиш мумкин, лекин миллатлараро можароларнинг «жанговар», жангари руҳини пайқамасликнинг иложи йўқ. Бу ҳақда халққа айтилаётган далиллар кишини шу даражада хижолат қиладики, асаблар таранглигидан ва ташвишли хабарлардан қаттиқ чарчаган одамлар уларнинг қай даражада фожиали эканлигини, оқибатлари ниҳоятда оғирлигини идрок қилмай қўйяптилар, бу билан, қани эди, ҳамма нарса тўхтаб, ҳамма нарса жой-жойига тушса!

1988 йилдан бери миллатлараро можароларда 946 киши ҳалок бўлди, 8 минг 652 киши жароҳатланди, 600 минг киши 8 та иттифоқдош жумҳуриятни жунбушга келтириб қочоқ бўлди. 4 минг 648 марта ур-йиқит қилинди, моддий зарар 10 миллион сўмни ташкил этди. Лекин бу ҳали ҳаммаси эмас. «Туб аҳолига мансуб» бўлган, қўрқувга тушган юз минглаб одамлар ўзлари яшаб турган жойларини шоша-пиша ташлаб, юракда оғир дард билан нотаниш ўлкаларга кўчиб боришмоқда, мамлакатимиздан ташқарига чиқиб кетишмоқда. Афсуски, ана шу ташвишли, тобора ўсиб бораётган рақамлар ортида инсонларнинг аниқ-равшан тақдири, уларнинг дарди ва ўрнини тўлатиб бўлмайдиган фалокатлар ётибди.

Хўш, бугун миллатлараро битимга эришиш мумкинми?

Ҳа, буни амалга оширса бўлади. КПСС XXVIII съезди коммунистларга, мамлакатимиз халқларига миллий тотувлик, унга эришиш йўлларининг концепциясини таклиф этди. Мазкур ҳужжат турли фикрлар ва позицияларнинг тўқнашувлари сон-саноқсиз ўзаро эътирозлар ҳамда хафагарчиликлар тўқнашуви чоғида азоб билан бошдан кечирилган воқеалар асосида ишлаб чиқилган. Турли миллатлар делегатларининг ҳурмати ҳаққи, ақл-идрок ва жамият тақдири учун масъулият ҳисси уларнинг бошини асосан қовуштирди ҳамда келишувчилик ва муроса йўлига олиб чиқди. Қабул қилинган «Инсонпарвар, демократик социализм сари» дастурий баёнотда «Мустақил жумҳуриятларнинг янгиланган иттифоқи сари» деган бўлим бор. Ушбу негизда тўпланиб қолган муаммолар «демократик миллий сиёсат — халқлар ўртасида кўнгилли иттифоқ, тинчлик ва тотувлик сари олиб борадиган йўл» деб аталган махсус резолюция доирасидан чиқиб бошқа тўққизта резолюцияда ҳам турли даражада ўз ифодасини топди.

Миллатлараро муносабатларга эътибор, биринчи навбатда бу соҳада кучайиб бораётган ҳамда бир қатор минтақаларда оғир оқибатларга олиб келган, юз минглаб қочоқларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлган можаролар жуда катта маънавий, сиёсий ва моддий зарар етказди, ССР Иттифоқи ва совет халқлари дўстлиги бундан кейин ҳам мавжуд бўлишини моҳиятан шубҳа остига қўйди. Ана шу воқеалар КПССни кескин танқид қилиш учун асос бўлди. Аҳолининг кенг қатламларида партия раҳбарияти миллий муаммонинг «портлаш хавфи» борлигини ўз вақтида тушунмади, миллий сиёсат соҳасидаги бузилишлар ҳамда зиддиятларнинг чуқурлигини етарли даражада баҳолай олмади, деган ишонч туғилди. Кўпгина партия комитетлари ҳам миллий минтақалар учун муаммоларни ҳал этиш ва можароларни бартараф қилиш йўллари билан усулларини топишга тайёр эмасликлари маълум бўлди.

Миллатлараро низолар ва тўқнашувларнинг жадал суръатда кўпайиши мамлакатни сифат жиҳатдан бошқачароқ миллий-фуқаролар урушига яқинлаштириб қўйди. Айрим халқлар ўртасида биродаркушликни авж олдириш учун шароит, моддий имконият пайдо бўлди. Ваҳоланки, улар ўнлаб асрлар мобайнида тарих тақозоси билан ёнма-ён яшаб келган эдилар.

Тарихдан воз кечиш мумкин эмас, ўтган йилларда рўй берган бу воқеалар жиддий ўйлашга ва ундан сабоқ чиқаришга мажбур қилади.

Тарихни ҳалол ва ҳолис таҳлил этиш Совет тарихи халқлар хотирасида ёрқин сақланиб қолганини ўзига хос ўрин эгаллаганини кўрсатмоқда. Лекин, айни вақтда салбий, фожеали воқеалар рўй бериб, халқ оммаси ҳалок бўлганини, жабрланганини ҳам инкор этиш мумкин эмас.

Миллий сиёсатдаги камчиликлар миллатлараро муносабатлар тушунчасини жўналаштиришдан ажрашиш тамойилларини рағбатлантиришдан, бундай катта давлатнинг ўзига хос миллий ривожланишини инкор этишдан бошланди. Миллий туйғулар миллатчилик кўринишлари билан уйғунлаштирилди. Натижада жамиятимиз кўпгина халқлар, айниқса, кам сонли халқлар яшайдиган табиий ва ижтимоий муҳит вайрон бўлган, шу халқларнинг беназир маданияти издан чиқиб, бузила бошлаган чегарага яқинлашиб қолди.

Буларнинг ҳаммаси изсиз кечиши мумкинмиди? Ўз-ўзидан маълумки, бундай бўлиши мумкин эмасди.

Халқларнинг тарихий хотираси, уларнинг миллий онги ҳамда руҳияти сон-саноқсиз адолатсизликлар ва аламларни ҳали узоқ вақт ўзида сақлаб қолади. Янги салбий жиҳатларни, муайян шарт-шароит таъсири остида оммавий можаролар, айтайлик, қочоқларнинг муаммолари пайдо бўлганлигини кўрмаслик мумкин эмас.

Совет кишиси — қочоқ, деган тушунча — янги тушунчадир. Мамлакатимиз кўпгина сабаблар шу жумладан миллий муросасизлик туфайли келиб чиққан ана шу қўрқинчли кулфатнинг барча фожеали оқибатларини ҳали кўп англаб етишига тўғри келади.

БМТ маълумотларига қараганда, жаҳонда 15 миллионга яқин қочоқ бор, уларнинг тахминан ҳар йигирма нафаридан бири СССРдандир. Бу — кишини ниҳоятда ларзага соладиган рақамлар.

Жойларда сиёсий жараёнлар хилма-хил ривожланаётганлиги турли минтақалардаги туб аҳолига мансуб бўлмаган аҳоли бундан кейин ҳам янада кўпроқ кўчиб кетишига олиб келишини олдиндан айтиш мумкин. Ҳар ҳолда ноқулай маънавий-сиёсий шарт-шароитлар пайдо бўлиши натижасида бир қанча жумҳуриятлардан кетиб қолаётган одамлар тобора кўпаётгани ижтимоий турмушга кўпроқ таъсир қилмоқда, шунингдек уларни янги жойларга амалда жойлаштириш ишларида кўп қийинчиликлар туғдирмоқда.

Миллий муаммоларнинг мураккаблиги уларнинг қайта қуриш жараёнлари билан боғлиқлигига танқидий кўз билан қарашни тақозо этади. Ижтимоий ривожланишда кўзга ташланаётган зиддиятлар асосида давлатни яккалаб қўйиш жараёни қизғин бораётганлиги натижасида ва ҳамма ерда турли даражада кутилаётган миллатчилик-шовинистик ҳаракатлар таъсири остида қайта қуриш тақдирини олдиндан ҳал этиш тўғрисидаги масала кун тартибидан олиб ташланмайди, аксинча у янада ўткирлашади.

КПСС съезди миллатлараро муносабатларнинг мураккаб тарзда ривожланишига жамиятда рўй бераётган умумий ўзгаришлардан айрича қарашларга уриниш бўлаётганини қувватламади, миллатларнинг сиёсий уйғониш жараёнини бунёдкорлик ўзанига буриб юборишга чақирди. Уни қайта қуришсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ёки аксинча: янгиланиш сиёсатнинг ўзи агар миллатлараро муносабатлар уйғунлаштирилмаса, инқирозга маҳкумдир. Кўпчилик КПССни миллатлараро муносабатларни нормаллаштириш юзасидан мақбул ечимларни излашда сусткашликка йўл қўяётганлиги учун танқид қилмоқда. Шу муносабат билан партиянинг ушбу масала юзасидан тутган йўли «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» ҳаракат дастури умуман тўла-тўкис акс эттирилган, дейиш мумкин.

Мазкур ҳаракат дастурини амалга оширар эканмиз, у халқ депутатлари ва СССР Олий Кенгаши съездларининг иши давомида вужудга келтирилаётган янги ҳуқуқий негизга асосланаётганини таъкидлаш муҳимдир. Фақат кейинги вақтнинг ўзида ҳам СССР халқларининг, ҳам иттифоқ миллий-давлат тузилмалари ўзаро муносабатларининг турли жиҳатларини бевосита қамраб оладиган бутун бир қонунлар мажмуи қабул қилинганлигини айтиш кифоя.

Миллатлараро муносабатларнинг ҳуқуқий асосларини янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Гарчи Олий Кенгаш турли-туман масалалар юзасидан ҳозиргача шу қадар кўп қарорлар қабул қилмаган бўлсада, улар ҳозирча миллий муаммоларнинг бутун бир мажмуини қамраб олмаган дейиш мумкин эмас. Бинобарин, бир томондан, қонунчилик негизининг ожизлиги, иккинчи томондан эса, содир этилаётган жиноятлар пайини қирқишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларнинг лаёқатсизлиги кўриниб турибди.

Янги сиёсатнинг асоси — миллатлар ўз тақдирини ўзлари белгилаш, ҳатто ажралишгача бўлган ҳуқуқини сўзсиз эътироф қилишдан иборат.

Бундай фикрга алоҳида эътибор бериш керак. Бу фикрнинг янгилиги шундаки, у ўз тақдирини ўзи белгилаш принципи миллий-давлат тузилмаларининг турмушни қандай қуриш шаклларини эркин танлаш ҳуқуқи билан бевосита, аниқ-равшан боғланади. Шу сабабли ҳар бир халқ ўз миллий тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини қонун йўли билан таъминлашдек муҳим вазифа пайдо бўлади.

Лениннинг бу фикрлари кўп вақт ўтганидан сўнг КПСС XXVIII съездида биринчи марта тўла-тўкис янгради. Одатда ана шу машъум «ажралиш» сўзи партия ҳужжатларида гўёки ҳеч ким сезмайдигандек тушириб қолдирилларди. Эндиликда ушбу ҳуқуқнинг ўзгармаслигини тасдиқлаётган КПСС «Иттифоқдош жумҳуриятнинг СССРдан чиқиши билан боғлиқ масалаларни ҳал этиш тартиби тўғрисида»ги қонунга риоя этиш доирасида уни ёқлаб чиқмоқда.

Биз тилга олаётган масаланинг мураккаб тарихи бор. Ҳозирги можаролар асосида унга янгича сиёсий тус берилди. Баҳслар, аслида асосий масалага — миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини эътироф қилиш партия учун асосий ишми ёки унинг тактик мулоҳазаларининг ифодасими, деган масалага бориб тақалади.

Миллий жиҳатдан ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи Лениннинг, большевиклар партиясининг асосий сиёсий талабларидан бўлган эди. Россия марксчилари қаттиқ қўллаб-қувватлаган миллий тенг ҳуқуқлилик ғояси мамлакатда демократик анъаналар янада ривожлантирилишини ўзида мужассам этган эди.

Ленин умрининг охиригача миллатларнинг ажралиб чиқиш ва мустақил давлат тузиш ҳуқуқини таъкидлар экан, миллий нифоқ ва зўравонлик уруғини сочувчи босқинчилик сиёсатидан юз ўгирган эди. Лекин, муаммони ленинча тушунишнинг ўзига хос бошқа томонини ҳам назарда тутишимиз керак. Ленин ажралиш тўғрисидаги талабни қатъий равишда қўяр экан, умуман халқларнинг тарқоқ яшаши тўғрисидаги масалани илгари сурмаган. Аксинча, улар Лениннинг фикрига кўра, ҳуқуқий ва амалий тенглик асосида қўшилиши, онгли равишда бирлашишининг йўли бўлган эди.

КПСС дастурий баёнотида Лениннинг ана шу йўлига асосланиб, принципиал қоида қайд этилган: «партия миллатларнинг то ажралиб чиқишигача бўлган ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини тан олади, лекин СССРдан чиқиш ҳуқуқини бундай чиқишнинг мақсадга мувофиқлигидан фарқ қилади. Партия халқларнинг ўз манфаатларига, ҳамда жаҳондаги жараёнларнинг бирлик сари тамойилига асосланиб, ривожланиб борувчи кўп миллатли давлат сифатида янгиланган иттифоқ яхлитлигини сақлаб қолиш муҳим деб ҳисоблайди».

Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва иттифоқдош жумҳуриятнинг СССРдан чиқишга доир Олий Кенгаш қабул қилган ҳуқуқий омил СССР таркибидаги ўзгаришни рағбатлантирмаган ҳолда ҳар қандай мавҳумликларни, шунингдек, у ёки бу жумҳуриятда сиёсий, вазиятнинг ривожланишига қараб бундай қадамнинг сиёсий, иқтисодий ва инсоний оқибатларидан хавфсирашни олдиндан истисно этади. Бунда ҳам Лениннинг никоҳ тўғрисидаги қонун оилаларнинг ўсишини ўз-ўзидан таъминламайди, шунингдек ажралиш тўғрисидаги қонун ҳам оилалар ялписига тарқаб кетишига олиб келмайди, лекин улар мазкур жараёнларни ҳуқуқий жиҳатдан бошқаради, тегишли субъектларнинг бир-бирларига муносабатларидаги кейинги моддий ва маънавий вазифаларини ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳкамлайди, деган далилларидан фойдаланиш мумкин.

Ўз-ўзидан маълумки, муаммони тўғридан-тўғри, том маъносида жўнлаштириш, эски тушунчаларни кўп миллатли давлатнинг мураккаб воқеликлари ва тарихий жиҳатларини инкор этган ҳолда ҳозирги воқеликка кўчириш ишга фойда келтирмайди, албатта.

КПСС — ўз тақдирини ўзи белгилаш муаммоси демократик руҳда, ўйлаб ҳал қилиниши тарафдоридир. Сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан ўзини қарор топтириш, тил ва маданиятни ривожлантириш ҳуқуқидан ҳамма халқлар, ўз давлат-ҳуқуқий мақомидан қатъий назар фойдаланадилар. Ҳар қандай миллий жамоа сиёсий-ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиниши учун қонуний кафолатга эга бўлиши, демократик йўлдан ривожланиш ва уни амалга ошириш имкониятига эга бўлиши керак.

Айни вақтда фуқароларнинг ҳуқуқий жамиятга бўлган интилишини миллий манфаатларга ҳеч қарши қўймаган ҳолда КПСС сиёсатда ва амалий фаолиятда инсон ҳуқуқлари устунлигини эълон қилди. У миллатларнинг ҳуқуқлари кенгайишига ҳар бир шахснинг ҳуқуқларини сўзсиз таъминлаш асосида эришмоқда. Партия иттифоқ ва иттифоқ субъектларининг янги конституцион тузилмасида ҳам миллий мустақиллик ва мухториятнинг ҳар қандай манфаатларидан инсон ҳуқуқлари афзаллигини мустаҳкамлаб қўйишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Халқ ҳам, шахс ҳам ўз тақдирини эркин демократик йўл билан танлаш асосидагина белгилаши керак. Партия фуқароларнинг қайси миллатга мансублигига қараб, уларнинг ҳуқуқи тенг бўлмаслигига йўл қўядиган ҳуқуқий нормалар ва қонунлар бўлишига қаршидир. У миллий жиҳатдан якка тартибда ўз тақдирини ўзи белгилашда тўла эркинлик бериш тарафдоридир. Барча жумҳуриятларнинг қонунларида жамики этник-миллий гуруҳларнинг маданий анъаналари ва манфаатлари ҳурмат қилиниши акс этмоғи лозим.

Партия юзага келган вазиятдан барча миллатлар ва элатлар ривож топиши учун қулай шарт-шароит яратишга кўмаклашиш ниятидадир. Маъмурий-ҳудудий мақомга эга бўлмаган маданий миллий жамоалар ҳуқуқларини мустаҳкамлаш учун кафолат беришга, уларнинг иттифоқ ва жумҳурият давлат ҳокимияти идораларига қонун лойиҳаларини киритиш ҳуқуқини рўёбга чиқариш, ана шу идораларда белгиланган миқдорда ўз вакилига эга бўлиш ҳуқуқларини амалга оширишга алоҳида эътибор берилади.

Бу КПСС миллий сиёсатининг принципиал қоидаси эканлигини таъкидлаш зарур. Вакиллик нормаси ҳақидаги масала, гарчи, бу хусусда баҳслар давом этаётган бўлса-да, янгича қўйилмоқда. Бу гўёки, орқага қайтиш, аввалдан тузиладиган машъум «рўйхатлар» тузиш, деган фикрга қўшилиб бўлмайди. Ўйлаймизки, сайлаб қўйиладиган идораларда халқларнинг белгиланган миқдордаги вакиллари адолатли тарзда қатнашишлари, уларнинг манфаатлари ҳамда эҳтиёжларини, миллий жиҳатдан камситишлар ва чегараларсиз ўзини ўзи тўла қарор топтириши ва ҳимоя қилиши учун зарур шартдир. Вакиллик нормасини ошкора, демократик такрорламай, муқобиллик асосида амалга ошириш бошқа гап.

С. САИДҚОСИМОВ,
фалсафа фанлари доктори.
(Давоми бор).

ЎЗ КАСБИНИНГ УСТАЛАРИ. Яқинда жамоатчи суратчи И. Шербек шаҳримиздаги Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлиб корхонанинг кундалик ҳаётини акс эттирувчи бир қанча суратлар олиб қайтди. Сиз юқорида бирлашманинг пешқадам бичувчиси, комсомол аъзоси Малика Бегматовани кўриб турибсиз. У етти йилдан бери шу ерда ишлаб корхона муваффақиятига ўзининг самарали улушини қўшиб келмоқда.

Пастдаги суратда эса шу бирлашма 2-тикув цехининг моҳир тикувчиси Роза Хайрулина тасвирланган. Бу мураббий ишчи узоқ йиллардан бери корхонага келган ёшларга бичиш-тикиш сирларини ўргатиб келмоқда.

Камбағалларга катта мадад

Ўрта Осиё темир йўли бошлиғи В. Желтоухов ва темир йўл ходимлари касаба уюшмаси комитетининг раиси А. Абдуллаевнинг буйруғи билан темир йўлга қарашли уй-жойларда яшовчи барча камбағал пенсионер темирйўлчилар квартира ҳақи тўлашдан бутунлай озод қилиндилар.

Бу — темир йўл раҳбариятининг бозор муносабатларига ўтиш арафасида ижтимоий ҳимоя чораларини барпо этишга доир дастлабки қадамидир. Янги имтиёздан даромади ойига 100 сўмдан ошмайдиган ветеранлар фойдаланадилар. Бундан ташқари темир йўл маъмурияти коммунал хизмат: иситиш, газ, иссиқ ва совуқ сув ҳақининг 50 фоизини тўлашни ўз зиммасига олмоқда.

Темир йўл молия хизматининг маълумотларига қараганда, бу харажатларнинг ҳаммаси ижтимоий тараққиёт фондидан қопланади ва йилига 300 минг сўмни ташкил этади. Янги имтиёзлардан 25 минг пенсионер темирйўлчи фойдалана олади.

Темир йўл бўлимлари меҳнат жамоалари кенгашларининг қарорига мувофиқ 1991 йилнинг январидан бошлаб маҳаллий Советларга қарашли уйларда яшаётган ветеран темирйўлчилар ҳам худди шундай имтиёзлардан фойдалана оладилар.

Бунга яна шуни илова қилиш керакки, Ўрта Осиё темир йўли мамлакатда биринчи бўлиб камбағалларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш чораларини ишлаб чиқди ва амалга ошира бошлади.

(ЎзТАГ).

Жаҳон шаҳарларида

Қўшма баёнот тарқатилди

БМТ. Халқаро ҳамжамият қароргоҳида БМТ Хавфсизлик Кенгашининг расмий ҳужжати сифатида «Ўзгариб бораётган дунёда тинчлик ва хавфсизлик учун масъулият» деб номланган Совет—Америка қўшма баёноти матни тарқатилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти жаҳоншумул муаммоларни ҳал этишда етакчи ўрин тутишга қодирдир, деб таъкидланади ҳужжатда. Амалий мулоҳазалар билан эмас, балки мафкуравий мулоҳазалар билан ўртага қўйилган самарасиз ва пухта бўлмаган фикрлардан воз кечиш БМТда унинг барча аъзолари ўртасида ишонч муҳитини вужудга келтиришнинг зарур шарти ҳисобланади. СССР билан АҚШ БМТ Уставидаги халқаро тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик қоидалари ҳамда системасини амалга ошириш ва мустаҳкамлашга қаратилган куч-ғайратларни миллатлар ҳамжамияти доирасида фаол қўллаб-қувватлаш ниятида эканликларини билдирдилар.

Рўзнома хулосаси

НЬЮ-ЙОРК. АҚШ Президенти Жорж Бушнинг ватандошлари ўртасидаги шуҳрати ҳамон юқори, бироқ мамлакатдаги иқтисодий вазиятнинг ёмонлашиши тўғрисидаги ташвишли хабарлар «уни қўллаб-қувватловчи негизга путур етказмоқда». Оқ уй сиёсатининг турли жиҳатларига муносабат тўғрисида жамоатчилик фикрини билиш мақсадида умуммиллий миқёсда сўраб-суриштирган «Бостон глоб» газетаси шундай хулосага келди.

Газетада эълон қилинган маълумотларнинг кўрсатишича ҳозирги пайтда сўраб билишда қатнашган сайловчиларнинг 58 фоизи Буш ўзининг давлат вазифаларини умуман уддалаяпти, деб ҳисоблайди. Август ойида сайловчиларнинг 66 фоизи шундай фикрда эди.

Токионинг бутун жозибасини икки оғиз сўз билан ифодалаб бўлмайди... Ажойиб замонавий уйлару сўлим боғлар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Токиода кўп қаватли уйлар ва турли корхона ва ташкилотлар деярли ҳамма ерни эгаллаб олганини ҳам таъкидлаб ўтиш жоиз. Бироқ шаҳар ҳокимларининг ишбилармонлиги туфайли бу ерда жуда ажойиб болалар майдончаси бунёд этилди.

СУРАТДА: шаҳар осма автомобиль йўлининг тагига қурилган болалар майдончаси.

И. Нестеров (ТАСС) сурати.

Сайловнинг узил-кесил натижалари

ВЕНА. Австрия ички ишлар вазирлиги томонидан эълон қилинган мамлакатда ўтган якшанба куни миллий кенгаш (парламент)га бўлиб ўтган сайловнинг узил-кесил натижалари дастлабки тарзда ҳисоб-китоб қилинган овозлар манзарасини қисман ўзгартирди. Федерал канцлер Франц Враницкий бошқараётган Австрия Социалистик партияси ҳамон етакчи сиёсий куч бўлиб қолмоқда. Уни сайловларнинг 42,79 фоизи қўллаб-қувватлади. (1986 йилда бўлиб ўтган сайловда 43,12 фоизи қўллаб-қувватлаган эди). Шундай қилиб нисбатан кўпчилик овозни олган Австрия социалистик партияси парламентдаги ўз вакилларини аввалги даражада сақлаб қолишга муваффақ бўлди: социалистлар фракцияси таркибида 80 депутат бор.

Австрия социалистик партиясининг «Катта уюшма»даги шериги бўлган Австрия халқ партиясининг аҳволи анча чатоқ. 1986 йилда 41,29 фоиз овоз олган бу партия бу йил 32,6 фоиз овоз олди холос. У 17 мандатдан маҳрум бўлди ва эндиликда парламентда фақат 60 депутатга эга бўлади. Австрия Озодлик партиясининг «салмоғи» анча ошди. Агар аввалги сайловдан унга австрияликларнинг 9,73 фоизи овоз берган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 16,64 фоизни ташкил этди. Мамлакат олий қонун чиқарувчи органида ўз вакиллигини 15 та мандатга кўпайтирган Австрия Озодлик партияси эндиликда миллий кенгашда 33 депутатга эга. Сайловчиларнинг 4,78 фоизи қўллаб-қувватлаган «Муқобил кўкатпарварлар» партияси ўн депутатлик ўрнига эга. Сайловда қатнашган қолган еттита партия ва ҳаракат, шу жумладан Австрия Компартияси парламентдан ўрин ололмади.

Телетайп лентасидан

● БЕЛГРАД. «Борба» газетаси яқинда ўтказган жамоатчилик фикрини сўраб билиш мамлакат фуқароларининг кўпчилиги келгусида янгиланган федератив Югославияни сақлаб қолишга қаратилган сиёсатни қўллаб-қувватлаётганликларини рўй-рост кўрсатди. Аҳоли Хорватия ва Словения раҳбарлари қатъият билан таклиф этаётган мамлакатни конфедератив асосда тузишни қабул қилмаяпти. Бундай сиёсат Югославиянинг бошқа жумҳуриятлари, шу жумладан Македония манфаатларига зиддир. Ушбу жумҳурият раҳбарияти томонидан тайёрланган Югославиянинг бўлажак давлат тузилмаси лойиҳасида ана шундай фикр билдирилди.

● СОФИЯ. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг янги 1991 йилдан бошлаб хом ашё учун қатъий валютада ҳақ тўлашни жорий этиш тўғрисидаги қарори Болгарияни фалокат ёқасига олиб келиб қўяди. Болгария давлати раҳбари мамлакатнинг совет иқтисодиётига ниҳоятда боғлиқ эканлигини эътиборга олиб, Болгарияга истисно тарзида ўзига хос ўтиш даврини беришни сўраб СССР раҳбариятига мурожаат қилди.

Болгария раҳбариятининг илтимосини Желев Нью-Йоркда СССР ташқи ишлар вазири Э. А. Шеварднадзе билан учрашган пайтда баён қилиб берди.

(ТАСС).

Жаҳон шаҳарларида

АДАБИЁТ ва САНЪАТ

⊙ Заҳириддин Муҳаммад Бобур XV аср охири, XVI аср бошларида, ўша қирғинбарот ва машаққатларга тўла замонда яшаб, ижод этган ўзбек классик адабиётининг намояндасидир. Заҳириддин Бобур ўзининг машаққатли, сарсон-саргардон ҳаёти давомида сиёсат билан бир қаторда ижодиёт билан ҳам машғул бўлди. У олиб борган сиёсий курашлар натижасида катта бир бобурийлар империясини тузган бўлса, ижодиёт соҳасида эса ҳали тўлиқ маълум бўлмаган бир девон, ислом дини асосларини ўзида мужассамлаштирган «Мубаййин» номли шеърий рисоласи, «Волидия» деб аталувчи бир китобга назм билан таржимаси, «Ҳатти Бобурий» номли алфавит жадвали ва биз учун қимматли бўлган «Бобурнома» асарларини яратишга муваффиқ бўлди. Бу, албатта бизгача етиб келган асарлар. Бобур ижодида унинг «Бобурнома» мемуар асари, айниқса, катта ўрин тутади.

«Бобурнома»нинг 460 йиллигига

ДУНЁГА МАШҲУР АСАР

«БОБУРНОМА» қомусий асар бўлиб, у ҳамма вақт кенг жамоатчилик эътиборини тортиб келган. Бу асар дунёдаги кўпгина тилларга таржима қилиниб, у ерда яшовчи халқлар томонидан севиб ўқиб келинган, десак, муболаға бўлмаса керак. Бобурнинг бу асари, шу жумладан, жумҳуриятимизда ҳам бир неча марта нашр қилиниб, халқимизнинг севимли китобига айланиб қолган. «Бобурнома» асари 1948—1949 йилларда, кейинчалик, орадан 11 йилча вақт ўтиб 1960 йили қайта нашр қилинди. «Бобурнома» асарини тадқиқ қилиб, нашрга тайёрлаб ўқувчилар қўлига етишида атоқли олим Порсо Шамсиевнинг меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир, албатта.

Шу йилнинг бошларида китобхонларга ажойиб туҳфа ҳадя этилди. «Чўлпон» нашриёти яна бир эзгу ишга қўл уриб, «Бобурнома» асарини қайтадан нашр қилди. Шахсий кутубхона жамғармамиз яна бир нодир китоб билан бойиди.

Бу мақолада биз шу бебаҳо асарнинг бир ўқувчиси сифатида ўз фикр-мулоҳазаларимизни, таассуротларимизни ўртоқлашиш фикридамиз, холос. «Бобурнома» асарини ҳақли равишда тарихий, жўғрофий, этнографик асар дея оламиз. Чунки асарда Бобурнинг «оёғи етган» барча жойлар, хусусан, Ўрта Осиё, Афғонистон, Эрон ва ниҳоят Ҳиндистон тўғрисида, у ерларда яшаган халқлар, элатлар, уларнинг ҳаёт тарзи, касб-кори, урф-одати тўғрисида қимматли ва биз учун муҳим бўлган маълумотлар келтирилади. Бу маълумотлар бизнинг билимимиз, тарих тўғрисидаги тасаввуримизнинг ривожланишида катта ёрдам беради.

Асар 1494 йилда 12 ёшли Заҳириддин Бобурнинг Фарғона вилоятининг тахтига ўтириш воқеаси билан бошланади. У 1494 йилдан то 1529 йилгача бўлган воқеаларни, яъни Бобурнинг 36 йиллик ҳаётини ўз ичига олади. Ва 1529 йил, Бобур 48 ёшда бўлган вақтдаги воқеалар баёни билан тугалланади.

Биз асарни қайси жиҳатдан тарихий, жўғрофий, этнографик, қисқа қилиб айтганда, қомусий асар деймиз? Бобур асарда ўзи кўрган, шоҳиди бўлган воқеалар, ўзи атрофидаги ёки тахт талашиб қилган юришлари давомида кўрган, муносабатда бўлган тарихий шахслар тўғрисида ёзади. Асарда келтирилган бундай шахслар талайгина. Бобур бу тарихий шахсларни фақат шунчалик санаб ўтиб кетмаган, балки уларнинг шахси, касби-кори, характери, насл-насаби, туғилган ва яшаш жойлари тўғрисида ҳам қизиқарли ва қимматли маълумотларни келтиради. Мана шундай тарихий шахслардан отаси Умаршайх Мирзо, Султон Аҳмад Мирзо, Султон Маҳмуд Мирзо, Бойсунғир Мирзо, Султон Ҳусайн Мирзо (Ҳусайн Бойқаро) ва атоқли шоир ва мутафаккир Алишер Навоийлар мисол бўла олади. Шуни айтиб ўтиш кераккн, бу асар Темур авлодлари — темурийзода шаҳзодалар тўғрисида маълумот берувчи яхши манба ҳисобланади.

Бобур ўзининг уруш-юришларда кечган сарсон-саргардон ҳаёти давомида Ўрта Осиё, Афғонистон, Эрон ва Ҳиндистон каби ўлкаларни босиб ўтган. Бу жойларни синчковлик билан кузатиб, моҳирлик билан ўз асарида тасвирлаган. У қайси юртда бўлмасин, қайси ўлкани кезмасин, ўша юртларнинг номи, жойлашиш ўрни, иқлими, тоғлари, боғлари, чашма-булоқлари, дарё-кўллари, ҳайвонот ва ўсимликлар дунёси, паранда-ю-даррандалари, мева-чевалари, қовун полизлари тўғрисида ёзади. Уларни ўзининг донишмандона, лекин содда фикри билан таърифлайди.

Асарнинг бошида воқеанавис ўзи туғилиб ўсган қадрдон Фарғона вилояти ва унинг пойтахти бўлмиш Андижон касабаси (шаҳри)нинг таърифи келтирилади: «Фарғона вилояти бешинчи иқлимдиндур. Маъмуранинг канорасида воқе булубтур. Шарқи Кошғар, ғарби Самарқанд, жануби Бадахшоннинг сарҳади тоғлар шимолида агарчи бурун шаҳарлар бор экандур, мисли: Олмалиқ, ва Олмату ва Янги Ким, кутубларда Тарозкент битирлар, мўғул ва ўзбек жиҳатдин бу тарихда бузулубтўр, асло маъмура қолмабдур...

...Жануби тарафидаги касабалар бири Андижондурким, васатта воқеа бўлибтур, Фарғона вилоятининг пойтахтидур...»

(«Бобурнома», Тошкент, 1989. 5-бет)

Шундан сўнг Бобур бирин-кетин ўзи бўлган бошқа жойлар, жумладан, Марғилон (Марғилон), Исфара, Хўжанд (Ленинобод), Кандибодом, Ахси қасабалари қаламга олиниб, улар тўғрисида жуда кўп ва хўб маълумотлар келтирилади. Ундан ташқари Самарқанд, Бухоро, Кеш (Шаҳрисабз) каби қадимий ва дунёга машҳур шаҳарлар тўғрисида ҳам яхши таърифлар битилган. Қарши ва Хузор вилоятлари тўғрисида ҳам маълумот бериб ўтади. Кеш (Шаҳрисабз) ва Қарши вилоятлари тўғрисида тўхтаб, улар тўғрисида шундай маълумотларни келтиради: «Яна Кеш вилоятидур. Самарқанднинг жанубидадур, тўққиз йиғоч йўлдур. Самарқанд била Кеш орасида бир тоғ тушубдур. Итмаа добони дерлар, сангтарошлик қилур тошларни томом бу тоғдин элтарлар. Баҳорлар саҳроси ва шаҳри ва боши ва томи хўб сабз бўлур учун Шаҳрисабз ҳам дерлар. Темурбекнинг зоди буди Кемдин учун, шаҳар ва пойтахт қилурға кун саъй ва эҳтимомлар қилди, олий иморатлар Кетти бино қилди. Кетта мадраса ва мақбара қилубдур, Жаҳонгир мирзо баъзи авлодининг мақобири андадиур... (47-бет).

Бобур жангу жадаллар гирдобида вилоятма вилоят кўчиб юради. Ниҳоят, Самарқанд тахтидан умидини узиб, ҳозирги Афғонистон ерларига ўтиб кетади. У ерда Қобул вилоятини эгаллайди.

Бобур Қобул вилоятида ўз ҳокимиятини кенгайтириб мустаҳкамлаб олгандан сўнг, Ҳиндистон томонларга юриш қилишни ихтиёр этади. У бу юришлар натижасида катта Ҳиндистонни қўлга киритишга ва тарихга Бобурийлар империяси деб аталмиш ўзининг улкан бир давлатини тузишга муваффақ бўлади.

Қисқа қилиб шуни айтиш мумкинки, Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг қомусий «Бобурнома» асари кўпгина Шарқ халқларининг тарихи, жўғрофия, этнографияси тўғрисида маълумот берувчи қимматли манбадир. Айниқса асарнинг ўзбек халқининг ёзма ёдгорлиги сифатидаги ўрни беқиёсдир.

Одилжон БЕГИМОВ,
Қарши Давлат педагогика илмгоҳининг ўқитувчиси.

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига номзодлар

ХАЛҚ ЭЪТИБОРИ—КАТТА МУКОФОТ

✦ Саҳифамизнинг бугунги меҳмонлари Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига номзодлар Шеркон Қодирий, Олимжон Муҳиддинов ва Бахтиёр Сайфуллаев.

— Бахтиёр ака, сизларнинг ғайратингиз ва ташаббусингиз билан қатор танловлар ўтказилди ва у халқимиз томонидан илиқ кутиб олинди. Уларнинг дунёга келиши тарихи ҳақида гапириб берсангиз.

Б. Сайфуллаев: Олимжон билан бир ижодий мулоқотда ўтириб «Бир танлов ўтказсак» деган истак туғилганди. Ўйлай-ўйлай қизиқчилар танловини ўтказишга қарор қилдик. Чунки, Маданият вазирлиги ҳар йили аскиячилар кўригини ўтказарди-ю, бироқ ёш истеъдодлар доим четда қолиб кетишарди. Мақсадимиз Сойиб Хўжаев, Ҳасан Йўлдошевлар яратган мактаблар давомчиларини кашф этиш ва шу орқали йўқ бўлиб кетаётган ўзбек қизиқчилик санъатини тиклаш эди.

Ундан кейин ёш қўшиқчилар танловини ўтказиш фикри туғилди. Аввалига уни «Шерали Жўраев шогирдларининг танлови» деб номламоқчи бўлдик. Ўйлаб кўрсак «тақлидчилар танлови» бўлиб қоладиганга ўхшайди. Сўнг «Камолот» деб номладик. Шу зайлда «Нафосат» танлови юзага келди.

— Бу танловлар ўтказилгандан сўнг кўнглингиз тўлмаган томонлари бўлганми!

— Албатта, ҳар бир ижодий ишда камчилик бўлади. Ўзимиздан ўтганини ўзимиз биламиз. Бироқ, не ҳасратда бир ишга қўл урсангу, натижа чиқмаса бундан ёмони йўқ. Ҳали ундай тушкунликка тушиш даражасидек воқеа содир бўлмади. Лекин «Камолот-89» танловида мен томошабинлардан бироз ранжидим. Чунки улар мутақаббил қўшиқни эшитишни хоҳлашмади. Тадбирни бузишга ҳаракат қилишди. Баъзи томошабинлар савияси шу даражага борибдики, ўзбек халқини жаҳонга танитган қўҳна ашулаларни тинглаш ўрнига қандайдир енгил-елпи қўшиқларга ихлос қўйишибди. Бунга барчамиз айбдормиз, албатта. Демак, мутақаббил қўшиқчиларимизни узлуксиз оммалаштириб боришимиз шарт экан.

Кейин баъзи совриндорлар «ишлари битгач» биз билан ижодий алоқани узиб қўйишди. Масалан, «Камолот-89» Гранпри совриндори умуман ном нишонсиз кетди. Истардимки, ҳар бир совриндоримиз ташкилий комитет билан алоқа қилса, келгуси ишларимизга ёрдам берса. Бу билан миллий маданиятимиз ривожига ҳиссасини қўшган бўлар эди.

— «Қизиқчи-89», «Қизиқчи-90» танловлари ўртасидаги фарқни қандай изоҳлайсиз! Қолаверса, қизиқчи танловлари ҳар йили ўтказилаверса истеъдодларини кашф этиш қийин кечмасмикан. Кейин унинг мавқеи тушмасмикан!

Ш. Қодирий. «Қизиқчи-89» танлови иложи бўлмаганлиги туфайли ноқулай шароитда Тошкент давлат цирки биносида ўтди. Абдулла Акбаров, Туйғун Саъдуллаев каби янги истеъдодлар Мирза Холмедов, Обид Асомов, Ботир Муҳаммадхўжаевлар қаторидан ўрин олишди. «Қизиқчи-90» танловини Ўзбекистон Маданият жамғармаси ташкилоти кўмагида В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройида ўтказишга муваффақ бўлдик. Бунда Соҳиб Мамасолиев, Мурод Қаюмов, Жакбарали Жўраев, Шукур Маҳкамов, Аваз Толибжонов Аҳмадали Акбаров каби ёш қизиқчилар кашф этилди.

Менимча танловни ҳар йили ўтказиш керак. Чунки ўзбек халқи гапга уста, ҳазил-мутоийибага мойил. Халқимиз орасидан истеъдодларни кашф этишга бизнинг ҳам умримиз озлик қилади. Фақат ҳажвчи ёзувчиларимиз қизиқчилар билан ҳамкорликда иш олиб борсалар бу танловнинг мавқеи асло тушмайди.

— 1988 йили театрлаштирилган футбол байрами ташкил қилинганди. Негадир ҳозир шунга эътибор берилмаяпти!

О. Муҳиддинов: Бунинг сабаблари, бор, албатта, Биринчидан, «Меҳнат резервлари» ва «Пахтакор» ўйингоҳларини таъмирлаш ишлари ниҳоясига етмаганлигидир. 1988 йили «Меҳнат резервлари» ўйингоҳида дастлабки тадбиримизни уюштирганимизда маҳаллий ташкилот раҳбарлари «10 мингдан ортиқ томошабин қабул қила олмаймиз» деб зорланган эдилар. Кейин ўйингоҳларда катта тадбир ўтказиш учун керакли ташкилотлардан рухсат олиш керак. Байрамни рухсат билан ўтказиш нималигини ўзингиз тушунасиз.

— Мана сизлар маданият ходимларисиз. Маданиятимизни ривожлантириш учун биринчи навбатда нималарга эътибор керак, деб ўйлайсизлар. Ижодларингиздаги асосий муаммолар!

О. Муҳиддинов: Маданият ривожини оиладан, сўнг мактабдан, қолаверса, маданий-маърифий уйларни талаб даражасига келтиришдан бошлаш керак. Маданият ва санъат даргоҳларидаги ўқув усулларини ҳам қайта кўриб чиқиш керак. Масалан, жойларда оммавий-маърифий тадбирларни уюштириш учун фақатгина оммавий байрамлар режиссёри, рақс саҳналаштирувчи раҳбар, халқ мусиқаси ва ҳаваскорлик халқ дастаси тўгараги раҳбарларигина даркор деб ўйлайман. Шунинг учун ҳам илмий даргоҳларда шу бўлимларнинг ривожига кенгроқ аҳамият бериш керак. Кейин, халқ ижодиётини ўрганувчи соҳага ҳам эътибор кучайяпти.

Асосий муаммоларимизга келсак, ижодий ишимизга шахсий биномизнинг йўқлиги салбий таъсир кўрсатяпти. Кўпчилик «Булар тадбир уюштириб 5—6 сўмдан билет сотиб бойиб кетяпти» деб ўйлашлари мумкин. Юқорида айтганимдек шахсий бино йўқлиги, ташкилотимизнинг йиллик моддий режаси катталиги ва бизга бирор ташкилот ҳомийлик қилмаслиги сабабли тадбирларимизни ўз-ўзини қоплаш принципида ўтказишга мажбурмиз. Кейин В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройида ўтказадиган бир кунлик томошаларимизга 8 минг 600 сўм ижара пули ўтказамиз.

— Яқинда матбуотда А. Қодирийга Навоий, Ҳ. Қодирийга Ойбек, сиз эса жумҳурият Ленин комсомоли мукофотларига номзод эканликларингиз ҳақида хабар эълон этилди. Бу аввало Қодирийлар ижодига берилган юксак баҳо. Сиз, Шеркон, шундай ҳаяжонли кунларда кўпроқ нималар ҳақида ўйлаяпсиз! Эҳтимол баъзи ниятларингиз бордир!

Ш. Қодирий: Аввалам бор бу мукофотларга тақдим этилишимиз партия ва ҳукуматимизнинг Қодирийлар оиласига кўрсатган эътибори деб биламан. Мабодо бувамизга Навоий мукофотини беришса оиламиз билан бир қарорга келиб қўйганмиз. Яъни мукофот номини оламиз-у, пулини Ёзувчилар уюшмасига берамиз. Улар пулни шу кунгача пайсалга солиниб келаётган Қодирий уй-музейини очишга ёки ҳайкалини ўрнатишга ишлатишар. Дадамизга бериладиганига қаровсиз ётган ҳилхонамизни тартибга келтирмоқчимиз. Энди бизга келсак, агар ушбу номга лойиқ топишса келгуси ишларга руҳлантирган бўладилар. Агар топишмаса унда ҳам хафа бўлмаймиз. Негаки, қилаётган ишларимиз халққа манзур бўлаётган экан, шунинг ўзи катта мукофот.

— Сир бўлмаса ижодий режаларингиз!

Б. Сайфуллаев: «Камолот», «Қизиқчи», «Нафосат» танловларини анъанавий ўтказиш, Ботир Зокиров хотирасига бағишланган ўзбек ёш эстрада хонандалари танловини анъанага киритиш. Достон Убайдуллаев тимсолидаги болаларнинг танловини ўтказиш. Хуллас, режаларимиз жуда кўп.

Суҳбатдош Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.
Р. Альбеков сурати.

Аскарлар билан учрашув

Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Советн ёшлар ҳуқуқларини муҳофаза этиш тўғрисидаги қонунга амал қилинишини назорат этиш комитетининг раиси В. Ғ. Исломбоев ва жумҳурият Олий Совети халқаро ишлар комитетининг котиби О. П. Фединадан иборат Ўзбекистон делегацияси Одесса ҳарбий округи қисмларида бўлди.

ЎзТАГ мухбири Т. Ботирбеков делегация аъзолари билан суҳбатлашди.

— Сафаримизнинг энг муҳим вазифаси ҳозирги пайтда армияда содир бўлаётган айрим салбий ҳолатлар такрорланишининг олдини олишдан иборат эди, — деди Ольга Павловна. — Беш кун мобайнида дастлаб Симферополь, кейин эса Севастополдаги ҳарбий қисмда бўлдик. Бизнинг ўзбекистонлик аскарлар ва сержантлар, шунингдек уларнинг командирлари билан учрашувимиз фойдали бўлди деб ўйлайман.

—Шуни таъкидлаш керакки,—деб суҳбатни давом эттирди Воҳид Ғофурович, — йигитларимизнинг турмуш шароити чакки эмас. Казармалар замонавий мебель билан жиҳозланган. Магнитофонлар, видеомагнитофонлар бор. Биз ўзбек эстрадаси ҳақида икки соатли концерт программасини олиб бордик. Ёшлар уни томоша қилаётган вақтда жангчилар учун тайёрланаётган овқатларнинг хиллари, сифати билан қизиқдик. Сафаримиз давомида аскарлар ошхонасида улар билан бирга овқатландик.

Мамлакатимизнинг турли минтақаларидан келиб армияда хизмат қилаётган йигитлар орасида баъзан чиқаётган низолар кўнгилсиз ҳодисалар юз беришига сабаб бўлаётганлиги бугунги кунда ҳеч кимга сир эмас. Бу ерда ҳам шундай бўлибди. Бу эса қисмда фавқулодда ҳодиса сифатида жиддий муҳокама қилиниб, айбдорлар жавобгарликка тортилибди.

— Сафар давомида ўзбекистонлик йигитларнинг ҳарбий машқларни бажаришларини кузатишга тўғри келдими?

— Қисмлардан бирида ўзбек миллатига мансуб эллик тўрт ҳарбий хизматчи ўз бурчини ўтаяпти. Улар нарядларда хизмат вазифаларини намунали бажаришмоқда. Оддий солдат Шарипов ва Эргашев айниқса намуна кўрсатмоқда, улар ўз жанговар тайёргарликларини тинмай оширмоқдалар.

О. Фединага савол:

— Учрашувлар чоғида сизларга жангчи йигитлар томонидан илтимослар бўлдими?

— Ҳа. ҳамюртларимиз ўзбек тилидаги китобларни, даврий нашрларни, кинофильмларни юборишни илтимос қилдилар. Улар маданият намояндалари, ёш санъаткорлар келиб концертлар беришини ҳам сўрадилар. Оддий аскарлар Абдурасул Сулаймонов, Баҳодир Юнусов, Рустам Маҳмудов, сержант Сайфиддин Раҳмонов ва бошқалар бизга ўз адресларини беришди. Бизлар ана шу йигитларнинг уйларига борамиз. Уларга жангчиларнинг саломини етказиб, армияда қандай яшаб хизмат қилаётганликлари ҳақида сўзлаб берамиз.

Ўз навбатида биз уларга Ўзбекистон ССР Олий Советининг адресини қолдирдик. Бизлардан нимаики ёрдам зарур бўлса, шу адресга мурожаат қилишларини айтдик.

● «Сочларим толим-толим...»
Т. Каримов сурат-лавҳаси.

● Ҳурматли муҳарририят! Маълумки, халқимиз азалдан ҳинд санъатини жуда қадрлайди. Шу жумладан унинг кино-санъатини ҳам. Ҳинд киноси тарихида жаҳонга танилган кўплаб «юлдуз»лар етишиб чиқишган. Улар орасида ёш, иқтидорли ижодкор Митхун Чакрабортининг алоҳида ўрни бор. Шунинг учун ҳам кўпчилик томошабинлар М. Чакраборти қатнашган фильмларни севиб томоша қилишади. Илтимос, агар иложи бўлса у ҳақда мақола эълон қилсангиз.

А. ИКРОМОВА, Д. ШОКИРОВА.
Тошкент.

Муштарийлар илтимосига кўра

ҲИНД САНЪАТКОРИ ЎЗБЕК ФИЛЬМИДА

ЁШЛИК жуда ажойиб давр. Бу даврни хотирлаган ҳар бир кишининг қалби ширин ҳис-туйғуларга тўлади. Ҳа, нақадар тароватли, қувончли бўлган у дамлар ҳар бир инсон ҳаётида ўчмас из қолдирган. Айниқса, ўша қувноқ давр — ёшликка бағишланган китобларни мутолаа қилганимизда, саҳна ёки кино асарини кўрганимизда ўзимизда ёшлик нашидасини туямиз.

Ҳинд актёри Митхун Чакрабортининг ёшлик йиллари бу қадар тароватли ва қувончли лаҳзаларга бой бўлиб ўтмади...

Митхун 1950 йилда Калькутта шаҳрида, оддий ишчи оиласида туғилди. Шу шаҳарда улғайиб камолга етди. У вокзал ва тайёргоҳларга бориб йўловчиларнинг юкларини ташир ва шунинг ҳисобига кун кечирарди. 60-йилларда Калькуттада тез-тез ёшлар ва талабаларнинг, қишлоқлардаги ерсиз аҳолининг ўз ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари учун уюштирилган намойишлари бўлиб турар, Митхун ҳам шу намойишларда фаол қатнашиб, ниҳоят 1969 йили Бомбайга кўчиб боради. Қаҳрамонимиз ўзга шаҳарда орттирган биринчи таниши кинорежиссёр Дупал Гуха бўлади. У Митхунни хусусий ширкатлардан бирига шаҳарма-шаҳар шартнома имзоловчи вакил сифатида ишга жойлаб қўяди.

Митхун фақатгина бир орзу билан яшарди, у ҳам бўлса — актёр бўлиш. Ҳар бир санъаткорнинг ижод йўли ўзига хос кечади. Баъзан бирор тасодиф ёки фавқулодда ҳодиса киши ҳаётида катта бурилиш ясаши, ундаги қобилиятнинг ҳеч ким пайқамаган қирраларини яққол очиб бериши мумкин. Митхуннинг кинога кириб келишига ҳам бир ҳодиса сабаб бўлди. Хизмат юзасидан шаҳарма-шаҳар кезиб юриб 1972 йили Пуна шаҳрида актёрлик илмгоҳига талабалар қабул қилинаётгани ҳақидаги эълонга кўзи тушиб қолади ва ҳужжатларини топширади. Эзгу орзулар билан юрган йигитчага омад кулиб боқиб, у Ҳиндистон кино ва ойнаи-жаҳон илмгоҳининг актёрлик куллиётига қабул қилинади.

Илмгоҳга учрашувга ташриф буюрган кинорежиссёр Дулал Буханинг эътиборини ҳам ҳеч ким танимайдиган, келишган, чиройли йигит ўзига жалб этди ва уни ўзи суратга олажак «Икки нотаниш аёл» фильмида ўйнашга таклиф этди. Қаҳрамонимиз бу фильмда машҳур ҳинд кино юлдузи А. Бачаннинг ёшлигини талқин этди. Кино соҳасига эндигина биринчи қадамини қўйган илмгоҳ толиби бирдан машҳур бўлиб кетди. Мринал Сеннинг «Шоҳона — шикор» фильмидаги Генуя сиймоси унга янада катта шуҳрат келтирди. Ушбу картина 1976 йилда умум Ҳиндистон киноанжуманининг бош совринини олди. Митхун эса йилнинг энг яхши актёри деган унвонга сазовор бўлди.

1977 йили актёр мазкур фильм билан Москвага — X Халқаро киноанжуманга келади ва «Бош қаҳрамон қиёфаси учун» фахрий ёрлиғи билан тақдирланади. Шундан сўнг Ҳиндистондаги барча режиссёрлар уни турли фильмларда суратга тушиш учун таклиф қила бошлайдилар.

Калькутта шаҳрида таваллуд топган Митхуннинг асли миллати бенгал. Шунинг учун ҳинд тилини қийналиб талаффуз қилади. Эндиликда истеъдодли ёш актёр номи Ҳиндистоннинг А. Баччан, Джитендра, Дхармендра, Говинда, Зийнат Омонулла қизи, Хема Малини, Рекха Ганишан, Мандалкинидек машҳур кино «юлдуз»лари қаторида баравар тилга олинади. Митхуннинг қаҳрамонлари ўз ниятига дабдурустдан ёки омад кулиб боққани туфайли эмас, балки ҳақиқий машаққатли тўсиқларни енгиб ўтиб эришади. Ўзбекистонлик томошабинлар Митхунни «Диско рақкоси», «Ким ва қандай», «Мисоли уч мушкетёр», «Оғир мушт», «Кўҳна эҳром хазинаси» (бу фильм 1974 йили Тошкент кинофестивалида «Тақдир» номи билан қўйилган), «Одил суд», «Ўша кун қайтиб келади», «Ишқ лаҳзаси», «Ўйна, ўйна» ва «Оила» фильмлари орқали яхши танийдилар.

Яқинда «Ўзбекфильм» киностудияси қошида ташкил топган «Шарқфильм» ижодий уюшмаси Ҳиндистон ки-

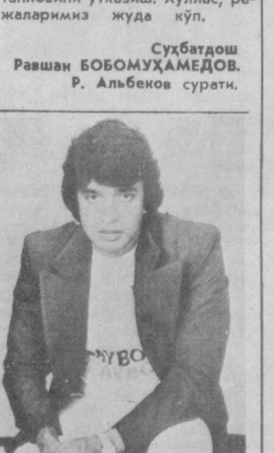

носанъаткорлари билан ҳамкорликда янги фильм устида иш олиб боряпти. Фильмнинг номи «Шикор» деб аталади. Митхун бу фильмда бош қаҳрамон — овчи қиёфасини талқин этмоқда.

М. Чакраборти шу кунларда Ҳиндистонда бир неча режиссёрлар яратаётган «Шаҳар», «Карате», «Биринчи рақам», «Қарор-қарорлигича» каби картиналарда ҳам бош қаҳрамон ролларини ижро этмоқда.

Сўнгги йилларда актёр тижорат мақсадида ишланган 65 та фильмда қатнашди. Ҳозир ҳинд киносининг «юлдузи» Митхун Чакраборти бир кунда бирваракайига уч-тўрт фильмда суратга тушяпти.

Шуни қайд этиш кераккн ҳинд киносанъати ўзининг жозибаси билан мухлисларни мафтун этади. Шундай ажойиб халқнинг Митхун Чакрабортидек санъаткорлари билан нафақат ҳинд, қолаверса ўзбек киномухлислари ҳам фахрланадилар.

Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ тайёрлаган.

Фойдаланишга қулай

⊙ ТОШКЕНТ ШАҲАР ўқитувчилар малакасини ошириш илмгоҳи янги ўқув йилидан ўз фаолиятида амалий ишларга эътиборни кучайтирди. Малака ошириш курсларига қатнаётган ўқитувчилар пойтахтдаги илғор педагогик жамоаларда бўлиб, уларнинг янги тажрибаларини яқиндан ўрганишни бошлаб юборишди.

Куни кеча илмгоҳнинг кимё-биология гуруҳи тингловчилари Октябрь районидаги 40-мактабда бўлиб, дарсларда электрон-ҳисоблаш машиналаридан фойдаланиш қулайликларининг гувоҳи бўлишди.

Табиатшунослик фанларида «ЭҲМ»дан фойдаланиш тажрибаси билан тингловчиларни мактабнинг малакали ўқитувчиси Т. Азларов таништирди. Айниқса кимё фанида бундай дастурнинг келгусида амалга оширилиши ўқувчиларга кенг имкониятлар яратиб бериши шак-шубҳасиздир.

• СПОРТ • СПОРТ

Янгилик! Хабарингиз борми?

● Маълумки, Америка Қўшма Штатларининг Сиэтл шаҳрида ногиронлар ўртасида Жаҳон кубоги учун ўтказилган футбол мусобақаларида асосан Тошкентнинг «Матонат» ўйинчиларидан тузилган Совет Иттифоқи терма командаси биллур совринни қўлга киритган эди.

Биз куни-кеча «Матонат» командаси бошлиғи Ҳусан Одилович Зуфаров билан учрашиб, ундан сафар таассуротлари, команданинг келгуси режалари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИ ТОШКЕНТДА БЎЛАДИ

— Биз 25 август куни эрталаб Сиэтлга етиб бордик. Бу ерда 30 августгача машғулот ўтказдик. Таъкидлаб ўтиш жоиз, жамоамиз 21 кишидан иборат бўлса, «Матонат» командасидан эса 11 та ўйинчи бор эди. Қолган икки футболчи «Сўғдиёна»дан, яна иккитаси москвалик, биттаси эса махачқалъалик ўйинчи эди.

Бу гал жаҳон кубоги учун АҚШ, Сальвадор, Бразилия, Канада, Англия ва СССР ногиронлар терма командалари беллашди. Кубок ўйинларидан ташқари Сиэтлда биз мини-футбол мусобақасида ҳам иштирок этдик. Ушбу ўйинлар атрофлари шайбали хоккей майдончасига ўхшаш тўсиқлар билан ўралган залда ўтказилди. Жамоамиз зал шароитида ўйнашга мослашмаганди. Бу охир натижа ўз таъсирини кўрсатди, албатта. «Сиэтл»ни 11:0 ҳисобида енгдик. Бразилия ва Англия командаларига эса 1:0 ҳисобида ютқазиб, бешинчи бўлдик. Сўнгра биз кичкина мажлис ўтказиб, Жаҳон кубоги баҳсида бор куч-маҳоратимизни сарфлаб яхши ўйин кўрсатишга аҳд қилдик. Биллур соврин учун баҳсларда Америка жамоасини 1:0, канадаликларни 5:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, ярим финалда Англия терма командаси билан куч синашдик. Асосий ва қўшимча вақт 0:0 ҳисобида тугади. Ўйинда кейинги 11 метрли жарима тўплари баҳсида эса 4:1 ҳисобида ғалабага эришдик. Финалда Сальвадор терма командаси билан учрашдик. Бунда ҳам асосий вақт 0:0, қўшимча вақт 1:1 ҳисобида тугади. Пенальтилар бўйича 4:2 ҳисобида устун келиб жаҳон кубогининг соҳиби бўлдик.

Командамиз ўйинчиси Аъзамжон Исматов 9 та тўп киритиб, жаҳон кубогининг энг сермаҳсул ҳужумчиси ва энг яхши ўйинчиси, Игорь Карлов эса энг яхши дарвозабон деб топилиб махсус совринлар билан тақдирланишди. Сальвадорликлар иккинчи, бразилияликлар эса учинчи ўринни эгаллашди.

— «Матонат»нинг келгуси режалари ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Йигитларимиз Америкадан қайтиб келгач, Фарғонага жўнаб кетишди, у ерда ногиронларга футбол сир-асрорларини ўргатадилар. Асосий мақсад, ногиронлар футбол клубларини кўпайтириб, уларнинг ҳаётда ўз ўринларини топишга ёрдам беришдир. Бундан ташқари, яна бир қувончли янгиликни айтиб ўтмоқчиман. Шу йил ноябрь ойида Сиэтлдан шаҳримизга америкалик меҳмонлар ташриф буюришади. Улар «Раҳм-шафқат» кубоги учун бўладиган ўйинларда қатнашадилар. Америка футболчилари Тошкентга келишни жуда-жуда орзу қилаётган эдилар. Шунингдек, 1991 йил Жаҳон кубоги ўйинлари Тошкентда ўтказилади. Шу муносабат билан америкалик дўстларимиз келиб бизнинг шароитимизга кўникишмоқчи. Биз, албатта, уларни муносиб кутиб оламиз.

О. МАҲМАЮСУПОВ.

Беллашувлар, натижалар

● ҚИЛИЧБОЗЛИК. Ўзбекистон XXI Спартакиадасининг қиличбозлик мусобақаларига якун ясалди. Унда шаҳримиз вакиллари муваффақиятли қатнашдилар. Команда ҳисобида биринчи ўрин Тошкент шаҳри, иккинчи ўрин пойтахт вилояти, учинчи ўрин эса Фарғона вилояти спортчиларига насиб этди.

Шахсий ҳисобда рапира баҳсида эркаклардан Рафкат Рўзиев, аёллардан Ольга Меляева, шамшир беллашувида Екатерина Музоренко ва Владимир Гитлинлар ғалаба қозонишди. Ғолибларнинг барчаси ҳамшаҳарларимиздир.

● АКРОБАТИКА. Жумҳуриятимиз акробатика усталари ҳам спартакиада беллашувларини якунладилар. Команда ҳисобида пойтахтимиз спортчилари ҳурмат шоҳсупасининг юқори поғонасига кўтарилишди. Андижон ва Фарғона вилоятлари спортчилари иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди.

Шахсий беллашувларда — акробатик сакраш баҳсида Виталий Эрлих (Тошкент), аёллар мусобақасида Люция Чинапаева (Андижон), жуфт машқларда Ольга Липатова ва Неля Загилова (иккови Тошкент шаҳридан), эркаклар жуфт беллашувларида Ҳасан Солиев ва Олим Ҳамидов (Тошкент), аралаш жуфтлик баҳсларида эса Гўзал Қодирова ва Сергей Тарасовлар (иккови Тошкент шаҳри) биринчи ўринни эгаллаб, спартакиада ғолиби шарафига муяссар бўлишди.

● АТЛЕТИЗМ. Ленинградда Болтиқ кубоги учун атлетизм бўйича халқаро турнир бўлиб ўтди. Унда жумҳуриятимиз шарафини навоийлик Геннадий Четин муносиб ҳимоя қилди. У 60 килограммгача вазнлилар баҳсида учкурашда 537,5 килограмм натижа кўрсатиб олтин медаль соҳиби бўлди. Шуниси қувончлики, Геннадий тош билан ўтириб туриш машқида 195,5 килограмм натижа кўрсатиб кекса спортчилар ўртасида Европа рекордини,

ердан тортиб кўтариш беллашувида эса 227,5 килограмм натижа билан СССР рекордини ўрнатди.

● МЕРГАНЛИК. Минск шаҳрида ўсмирлар ўртасида мерганлик бўйича СССР биринчилиги якунланди. Ҳамшаҳримиз Дмитрий Раскин М-6 машқида энг юқори натижа кўрсатиб иттифоқ чемпиони унвонини қўлга киритди.

● КЎПКУРАШ. В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи ва хизматчилар саломатлигига катта эътибор берилди. Бу ерда тез-тез турли-туман мусобақалар ва биринчиликлар ўтказилиб турилади. Жумладан, яқинда ишлаб чиқариш участкалари вакиллари ва хизматчилар ўртасида иккинчи ишчилар спартакиадаси ниҳоясига етди. Спартакиадада онлавий эстафеталар, волейбол, ГТО кўпкураши, баскетбол, қўл тўпи, сузиш, тош кўтариш, нишонга отиш, тоғ туризми, шахмат-шашка, стол тенниси бўйича мусобақалар ўтказилди. Умумий якун ҳисобида биринчи ўринни асосий жамғармалар эксплуатацияси хизмати спортчилари эгаллашди.

Ш. ИСЛОМОВ.

СПОРТ • СПОРТ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги

ЖУМҲУРИЯТ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1990—1991 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚЎШИМЧА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Билим юрти барча йўналишдаги озиқ-овқат, саноат товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар тайёрлайди. Бу группаларга 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 8,5 ой.

Шунингдек декоратор—безакчилар группаси бўлиб, ўз-ўзига хизмат кўрсатувчи озиқ-овқат (саноат) товарлари магазинлари учун мутахассислар тайёрланади.

КИРУВЧИЛАР БИЛАН СУҲБАТ ЎТКАЗИЛАДИ.

Ўқиш муддати — 2 йил. Бу группага тўлиқ ўрта маълумотли, 25 ёшгача бўлган ва Ўзбекистон жумҳуриятида яшовчилар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар педагогика кенгаши қарорига кўра, ўқишни битириб бўлгач Тошкент совет савдо техникумига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош Универсал магазинида ва универсамларда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика, шаҳар савдо идораси ва область савдо бошқармасининг йўлланмаси.

Ўқишга қабул қилинганларга ҳар ойда 42 сўм стипендия берилади.

Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга ҳамда Улуғ Ватан уруши I ва II даражали ногиронларининг фарзандларига ҳар ойда 50 сўм стипендия тўланади.

Жумҳурият ҳунар-техника билим юртининг манзили 700173, Тошкент шаҳри, А. Икромов райони, Собир Юсупов кўчаси, 3-уй (13,70, 116—Э автобуслар билан «Тез ёрдам медицина клиникаси», 4 ва 9 трамвайлар билан «Чўпонота» бекатларигача борилади). Телефонлар: 75-35-86, 75-35-91.

243-ФУҚАРОЛАР АВИАЦИЯСИГА ҚАРАШЛИ

20-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш учун

учувчи аппаратларнинг чилангар-тузатувчилари, аппаратларнинг йиғувчи-чилангарлари, авиадвигателларнинг чилангар-тузатувчилари, авиадвигателларнинг чилангар-йиғувчилари, учувчи аппаратларнинг электромонтажчилари ихтисосликлари бўйича 8-синфни битирганларни **3 йил муддат билан**, 10-синфни битирганларни **1 йил муддат билан ўқитади.**

Билим юртига Тошкент шаҳрида яшовчи, 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10 синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртини битирганлар 243-фуқаролар авиацияси заводига ишга юбориладилар.

3 йил муддат билан ўқиётган ўқувчилар тўлиқ бўлмаган давлат таъминотида бўладилар. 1 йил муддат билан ўқиётган ўқувчилар 30 сўм миқдорида стипендия оладилар.

Билим юртида тўгараклар, отиш спорт секцияси мавжуд.

16 ёшга тўлган ўқувчилар авиация клубига қабул қилинадилар.

Имтиҳонларни аъло баҳолар билан тугатганлар Киев фуқаролар авиацияси муҳандислари институтига, фуқаролар авиацияси ҳарбий билим юртларига йўлланма оладилар.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ариза, туғилганлик тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисида шаҳодатнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, тиббий маълумотнома (286-форма), яшаш жойидан маълумотнома, 3х4 см. ўлчамли суратлар, характеристика.

Ҳужжатларни қабул қилиш шанба ва якшанбадан ташқари соат 9 дан 16.00 гача.

Бизнинг манзил: Авиация шаҳарчаси, 243-фуқаролар авиацияси заводи (25, 66, 61, 40, 161-автобусларнинг «Авиация шаҳарчаси» бекати).

Телефонлар: 99-94-50, 99-96-93, 99-96-43.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА ҚАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

40 ёшгача бўлган ёлғиз эркаклар ва аёлларни
КУЗНЕЦК МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИГА
(Новокузнецк шаҳри)

Комбинат барча металлургия, қурилиш ва бошқа ихтисослар бўйича ишга қабул қилади. Янги ихтисосларга ўрганиш имконияти мавжуд. Комбинатдаги ҳалол, унумли меҳнат учун юқори ҳақ тўлаш кафолати берилади.

Металлурглар корхонадаги меҳнат фаолияти учун 9 кунгача қўшимча отпуска олиш, ҳар сменада бепул овқатланиш, пенсияга имтиёзли муҳлатларда чиқиш имкониятларидан фойдаланадилар.

Барча меҳнаткашлар 13-ойлик маошини оладилар, асосий касбдаги ишчиларга эса белгили муддат меҳнат қилганлик учун мукофот ҳам берилади.

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган ва камида 3 йилга меҳнат шартномасини тузган шахсларга бир йўла 500 сўмгача нафақа тўланади.

Комбинат ишлаб чиқаришни таъмирлаш ишларини олиб бормоқда, жадаллаштирилган суръатларда турар жой ва ижтимоий-маиший иншоотларни қурмоқда.

Бўлинмаларда спорт-соғломлаштириш ва маиший комплекслар ташкил этилган, қатор магазинлар ишлаб турибди, аҳоли ўртасида талаб катта бўлган моллар савдоси ташкил этилган.

Комбинат спорт базасига эга. Муз спорти саройи, чанғичилар базаси, ҳовуз ва теннис кортлари бўлган спорт комплекси, енгил атлетика манежи билан футбол стадиони ва ҳоказолар металлурглар ихтиёрида бўлади. Зарур ҳолларда санаторий-курортларга йўлланмалар берилади. Комбинатнинг маданият муассасаларида ҳар ким ўзининг истак-майлига кўра бадиий ва техникавий ижодиёт билан шуғулланиши, ўзининг қобилият ва истеъдодини ривожланиши учун барча имкониятлар бор. Меҳнат шартномасини тузганларга бир марталик нафақа тўланади, темир йўлда бориш ҳақи, йўлда бўлган вақт учун кечки-кундузлик ҳақ тўланади, қулай ётоқхонадан жой берилади ва вақтинча прописка қилинади.

Маълумотлар олиш учун Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 46-уйга ва ноҳия ижроия комитетлари ҳузуридаги ноҳия ишга жойлаштириш марказларига мурожаат қилинсин.

ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА
15 октябрдан бошлаб

«СОВИНТЕРФЕСТ»

янги, рангли икки серияли

«КОМАНДОС» фильмини

ЎЗБЕК ТИЛИДА НАМОЙИШ ҚИЛАДИ

БУ ФИЛЬМДА БАРЧА ҲИНД КИНОСИ ЮЛДУЗЛАРИ ҚАТНАШАДИ.

Сеанслар катта залда соат 11, 14, 17, 20.00 да бошланади.

ОММАВИЙ ТАЛАБНОМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Маълумотлар олиш учун телефон 44-56-18.
ФИЛЬМ КЕНГ ПРОКАТ УЧУН СОТИБ ОЛИНМАГАН.
ОКТЯБРЬ НОҲИЯ КИНОДИРЕКЦИЯСИ.

ТЎЙЛАР МУБОРАК!

Киров номли маданият уйининг тўй тантаналарида маданий хизмат қилишга мослаштирилган репертуарга эга бўлган

«БАХТ» АНСАМБЛИ

Ёш келин-куёвларнинг никоҳ тўйларини ўтказишда
ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

Мурожаат қилиш учун манзил: М. Турғунбоева кўчаси, 40-уй, Киров номли маданият уйи(48«а», 56-автобусларнинг «М. Турғунбоева кўчаси» бекати).

Телефонлар 48-78-53.

ЖУМҲУРИЯТ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА БИРИНЧИ МАРТА

Тошкент шаҳри меҳнаткашларининг талаб ва истакларига биноан Бутуниттифоқ Шарқ табобати маркази

шифокор-даволовчиси, сеҳрли бармоқлар соҳиби

МАҲМУДЖОН САЙДУЛЛАЕВ

ўзининг бионур билан даволаш саломатлик муолажаларини шу йил 17 октябрдан Тошкент шаҳрида биринчи марта ўтказади.

ПРОГРАММАДА:

— Руҳият ва саломатлик;
— «Сеҳрли бармоқлар» таъсири;
— Бионурнинг мўъжизавий кучи;
— Кулдириб ва йиғлатиб даволаш.

Саломатлик муолажаларида юрак, қон-томир, истерик фалажлик, ҳар хил асаб бузилишлар, буйрак-тош, тери, қандли диабет, жинсий заифлик, функционал бефарзандлик, астма ва бошқа касалликлар билан оғриган беморлар иштирок этишлари мумкин.

Муолажалар Тошкент шаҳри «БАҲОР» концерт залида ҳар куни соат 10.00 да ва 15.00 да ўтказилади.

Билетлар «БАҲОР» концерт зали кассаларида 16 октябрдан сотилади.

ЖУМҲУРИЯТ МАЪРУЗАЧИЛАР УЙИ

Аҳолини уйда беморларни парвариш қилишга ўргатиш бўйича

КИЧИК ҲАМШИРАЛАР ТАЙЁРЛАШ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курс тингловчилари ўзларининг касал бўлиб қолган болалари, яқинлари ва туғишганларини парвариш қилишида керак бўладиган билим ва кўникмаларни, шунингдек, уқалашнинг асосий элементларини эгаллайдилар.

МАШҒУЛОТЛАР СЎНГГИДА ГУВОҲНОМА БЕРИЛАДИ.

Машғулотлар Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган дастури асосида 2-Тошкент шаҳар тиббиёт билим юрти ва Тошкент шаҳридаги даволаш-профилактика муассасалари негизида олиб борилади.

Таълим ўзбек ва рус тилида олиб бориладиган гуруҳларга қабул қилинади.

АБОНЕМЕНТЛАР СОТИЛМОҚДА.

Рўйхатга шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача, Маърузачилар уйида ёзилиш мумкин.

Дастлабки йиғилиш — 1990 ЙИЛ 16 ОКТЯБРЬ СОАТ 18.00 да БЎЛАДИ.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, А. Қодирий кўчаси (аввалги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» шоҳкўчаси), 13-уй.

Маълумотлар олиш учун телефон: 44-60-39.

Абонементлар СОТИЛМОҚДА

«АСБОБЛАР ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ» САЛОНИ БИНОСИДА

16 ОКТЯБРЬ СОАТ 10.00 ДА
«МИКРОПРОЦЕССОРЛИ МУЛЬТИМЕТРЛАРНИНГ ЯНГИ АВЛОДИ» **мавзуида**

СЕМИНАР ЎТКАЗИЛАДИ

Маърузачи — Ленинграддаги «ВИБРАТОР» ишлаб чиқариш бирлашмасининг вакили.

Барча манфаатдор мутахассисларни семинар ишида қатнашишга таклиф этамиз.

Айни пайтда, Сиз ишлаб чиқариш-техника мақсадларидаги ҳар хил асбоблар, фойдаланилмаётган материалларни харид қилишингиз мумкин.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Лутфий кўчаси, 2-уй — аввалги Ғафур Ғулом кўчаси (4, 9-трамвайлар; 13, 70, 77-автобусларнинг «Оқтепа» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 78-02-38, 78-40-43, 78-02-49.

«МАЪРУЗАЧИЛАР УЙИ»ДА

(А. Қодирий кўчаси, 13)

16, 17, 18, 19, 20 ОКТЯБРЬ СОАТ 18.00 да

«БИЛИМЛАР УЙИ»да ўтказилган муваффақиятли маҳсул амалларидан (сеанс) **ва кўплаб илтимослардан кейин**

СССР экстрасенслар ассоциацияси аъзоси, биоқувват шифокор — экстрасенси

МУХТАБАРХОН МУСЛИМОВНА ЁҚУБОВАнинг ДАВОЛАШ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИ

ҚУЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАР БИЛАН ХАСТАЛАНГАН БЕМОРЛАР СЕАНСЛАРГА КЕЛИШЛАРИ МУМКИН:

беланги, бўғимлар яллиғланиши, меъда яллиғланиши, неврозлар (асаб хасталиклари), мигрень (бошни қаттиқ оғритадиган ва кўнгилни айнитадиган асабий касаллик), артериал қон босимининг пасайиши, буйрак яллиғланиши, қулуни (йўғон ичак яллиғланиши, ингичка ичак яллиғланиши, ўт пуфагининг яллиғланиши, юрак ва қон томирлари склерози, бурундаги гаймор бўшлиғининг яллиғланиши, аёллар касалликлари ва бошқа айрим касалликлар.

Даволаш услубиёти синовдан ўтган: аввалги чиқишлар сеансларнинг юқори самарага эга эканлигини кўрсатди.

5 сеанс учун олинадиган абонемент ҳақи — 40 сўм.

Ногиронлар, Қаҳрамон оналар учун бепул (гувоҳномалар бўйича).

Телефонлар: 44-53-50, 44-55-32, 44-57-47.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/Х да **Майсаранинг иши,** 17/Х да **Дон Кихот,** 18/Х да **Аида.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/Х да **А. Қодирийнинг Ўтган кунлари,** 17/Х да **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома,** 18/Х да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 16/Х да **Табассум оқшоми,** 17/Х да **Кампир иетармиш,** 18/Х да **Мушкул савдо.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/Х да **Найнов ва панана,** 16/Х да **Паранжи сирлари,** 17/Х да **Отасининг қизи,** 18/Х да **Зиёфат.**

КИНО

15 ОКТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «КОМАНДОС» (катта зал, ўзбек тилида 17, 20.00); «ТОШ АСКАР» (кичик зал, 18, 20.00).

Чайка — «МАФИЯ НИНДЗЯГА ҚАРШИ» (19.00); «ТАҚДИР ЭРКАТОЙИ» (20.45).

Восток — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (18.30, 20.40).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ФАЗОДАГИ ТЎС-ТЎПОЛОН» (жуфт соатларда).

К. Ерматов номли — «РАЖЛАКШМИ» (17, 20.00).

Москва — «ҚОНДОШ АКА-УКАЛАР» (тоқ соатларда, 20.40).

16, 17 ОКТЯБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «КОМАНДОС» (катта зал, ўзбек тилида 11, 14, 17, 20.00); «ТОШ АСКАР» (кичик зал, 12, 14, 16, 18, 20.00)

Чайка — «МАФИЯ НИНДЗЯГА ҚАРШИ» (11, 13, 15, 17, 19,00); «ТАҚДИР ЭРКАТОЙИ» (20.45).

Восток — «ЎЗ КУЧИМ БИЛАН» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40)

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ФАЗОДАГИ ТЎС-ТЎПОЛОН» (жуфт соатларда).

К. Ерматов номли — «РАЖЛАКШМИ» (11, 14, 17, 20.00).

Москва — «ҚОНДОШ АКА-УКАЛАР» (тоқ соатларда, 20.40).

ҲУРМАТЛИ КИТОБСЕВАРЛАР!

15—20 ОКТЯБРЬ КУНЛАРИ

ТОШКЕНТДАГИ КИТОБ МАГАЗИНЛАРИДА
1990 йилда чиқарилган адабиётлар бўйича

«ҚОНДИРИЛМАГАН ЭҲТИЁЖЛАРНИ ҲИСОБГА ОЛИШ ҲАФТАЛИГИ» ЎТКАЗИЛАДИ

СИЗЛАРНИ ҲАФТАЛИКДА ҚАТНАШИШГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ!

Маълумотлар олиш учун телефон: 33-35-65.

«ТАШКНИГА» шаҳар китоб савдо идораси.

Тошкент шаҳар, 42-ўрта ҳунар-техника билим юрти томонидан **Холиқов Олим Ҳайдарович** номига берилган 118514 номерли йўқолган

ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент политехника институти томонидан **Ғиёсов Нуршод Искандарович** номига берилган 273541 номерли йўқолган

ДИПЛОМ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

«ТАШЭЛЕКТРОСЕТЬ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

маслаҳатчи - ҳуқуқшунос, ҳисобчи, электрчи-муҳандислар, алоқа муҳандислари; юқори кучланишли электр узатиш линияларининг электр монтёрлари, электр чилангарлар, компрессорчи, ҳайдовчи.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН КИРОВ НОҲИЯ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БЎЛИМИГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН (Энгельс кўчаси, 48-уй).

ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИГА
1990 йил 9 октябрда Чирчиқ шаҳрида ўтказилган
96-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ
РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ БАРЧА ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИДАГИ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА ҚУЙИДАГИ СЧЁТ НОМЕРЛАРИГА ЮТУҚЛАР ЧИҚДИ.

Счет номерлари	Ютуқ миқдори (жамғарманинг ўртача суммасига нисбатан фоиз ҳисобида)
А-030	25
А-073	100
А-090	200
А-130	25
А-171	25
А-202	25
А-254	100
А-290	25
А-337	25
А-361	25
А-402	25
А-479	25
А-505	25
А-558	25
А-569	25
А-620	25
А-673	25
А-693	25
А-735	25
А-797	25
А-811	50
А-875	25
А-912	25
А-923	25
А-978	50

Счётлар сони мингдан ортиқ бўлган жамғарма банкларида кейинги барча минг рақамли сонлардаги ўша счет номерлари ҳам ютди. Масалан, А-1030, А-2030 ва ҳоказолар, А-1171, А-2171 ва ҳоказолар, А-1202, А-2202, А-3202 ва ҳоказолар.

ТИРАЖ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИ — **Чирчиқ шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари** З. М. ГЛУШЧУК.

Комиссиянинг масъул котиби — Т. М. МИНИБАЕВА.

ПУЛ-БУЮМ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИГА
1990 йил 9 октябрда Чирчиқ шаҳрида ўтказилган
14-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ
РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРнинг БАРЧА ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИДАГИ ПУЛ-БУЮМ ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА ҚУЙИДАГИ СЧЁТ НОМЕРЛАРИГА ЮТУҚЛАР ЧИҚДИ.

Счет номерлари	Ютуқ миқдори (жамғарманинг ўртача суммасига нисбатан фоиз ҳисобида)
В-023	25
В-072	50
В-100	25
В-134	50
В-192	25
В-236	25
В-279	25
В-305	200
В-352	25
В-396	25
В-438	25
В-443	25
В-504	25
В-552	25
В-566	25
В-613	100
В-659	25
В-684	25
В-726	25
В-784	25
В-816	100
В-843	25
В-898	25
В-934	25
В-983	25

Счёт сонлари мингдан ортиқ бўлган жамғарма банкларида кейинги барча минг рақамли сонлардаги ўша счёт номерлари ҳам ютди. Масалан, В-1023, В-2023, В-3023 ва ҳоказолар, шунингдек, В-1134, В-2134, В-3134 ва ҳоказолар.

ТИРАЖ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИ — **Чирчиқ шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари** З. М. ГЛУШЧУК.

КОМИССИЯНИНГ МАСЪУЛ КОТИБИ — **Т. М. МИНИБАЕВА.**

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140.390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Д — 2201. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.